Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 84. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 3-го ТРАВНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 3, 1956. No. 84. VOL. LXIII.

АМЕРИКА ЗБІЛЬШУЄ ПРОДУКЦІЮ АТОМОВИХ БОМБАРДУВАЛЬНИКІВ

Вашингтон. — Секретар оборони Чарлз Е. Вилсон заявив на пресовій конференції, що Совєтський Союз випереджує сьогодні З'єдинені Держави в продукції літаків ґльобального засягу, які можуть перевозити водневі бомби. Про те, що Совєти будують тепер більше літаків далекого засягу, як З'єдинені Держави, Вилсон знає з найкращих інформаційних джерел. Все ж таки Вилсон не заявився, чи він погоджується з висловленим востаннє поглядом генерала Куртіса ЛеМея, що в 1958-1960 рр. Совєти матимуть численнішу і сильнішу летунську збройну силу як ЗДА. Вилсон подав до відома, що Америка матиме в найближчих чотирьох роках готові ескадрилі керованих літаків, які у великій мірі доповнять авіогрупи бомбардувальників, — скількість літаків у яких плянується збільшити з 30 до 45 машин. Американські видатки на оборону досягнуть у цьому році суми 35.1000.000.000 долярів, на один більйон більше, як сподівався президент Айзенгавер. Це буде вможливлене тим, що останнім часом приспішено будову бомбардувальників, що їх досі випродуковувано по п'ять кожного місяця. — Крім того американська армія працює над випродукуванням спеціяльних керованих ракет, які могли б стримати ворожі бомбардувальники ще заки вони долетять до З'єдинених Держав Америки. У зв'язку з цим в політичних колах звертають увагу на зізнання команданта повітряної оборони ген. Ірла Е. Партриджа, зложені ним на таємному переслуханні в сенатській підкомісії для справ збройних сил про те, що Совєти продукують уже турбоморові літаки, які летять так високо, що можуть оминути дії американських перехоплювачів, значить, керованих ракет, завданням яких є унешкідливлювати ворожі літаки під час їх налету. Один з членів згаданої окремої підкомісії для справ збройних сил демократичний сенатор Генрі М. Джексон заявив, що зізнання ген. ЛеМея і ген. Партриджа вповні підтверджують становище демократів, що З'єдинені Держави втрачають своє першенство в ділянці летунських збройних сил на користь Совєтського Союзу.

ПОМЕР Д-Р ІВАН НІМЧУК, ВИДАТНИЙ ЖУРНАЛІСТ-ГРОМАДЯНИН

Едмонтон, Канада, 1-го травня. — Сьогодні тут помер д-р Іван Німчук, співредактор „Українських Вістей", чільний український громадський діяч та один із найчільніших українських журналістів старшої ґенерації. Першу практику в журналістичному стані дістав у німецьких часописах у Відні, де й скінчив філософський факультет університету з докторським дипломом. Був редактором „Нового Слова" у Львові безпосередньо перед першою світовою війною, „Відродження України" в 1918 р. та органу ЗУНР у Відні „Український Прапор" в рр. 1921/22, а від 1925 року до вибуху другої світової війни — членом Редакції „Діла" у Львові, при чому у трьох останніх роках, головним організаційним редактором того щоденника. Був большевицьким в'язнем, сидячи разом із пок. д-ром Костем Левицьким у московській ославленій Лубʼянці. За весь час своєї журналістичної діяльности, в Україні як і опісля на еміґрації, д-р Іван Німчук був великим прихильником та постійним дописувачем „Свободи", про ролю якої в його житті він написав окремий спомин, що був надрукований у ювілейному

Д-р Іван Німчук

альманасі „Свободи" на 1953 рік. Покійний зокрема дружив з теж уже покійним гол. ред. „Свободи" д-ром Лукою Мишугою, разом з яким він теж зредаґував, видану в 1938-му році у Львові книжку „Олександер Мишуга", біографічну збірку про світової слави українського співака. Із смертю д-ра Івана Німчука, що був людиною зразкового характеру та великих прикмет розуму й душі, українська спільнота і зокрема українська журналістика віднесли велику втрату.

РУМУНІЯ ПОГОДЖУЄТЬСЯ НА ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ ВІДШКОДУВАНЬ ДЛЯ АМЕРИКИ

Вашинґтон. — Комуністичний уряд Румунії запропонував З'єдиненим Державам переговори для полагодження їхніх претенсій на воєнні відшкодування та на відшкодування за сконфіскована і націоналізовану американську власність, головно в румунських нафтових полях. Загальні американські претенсії на відшкодування від Румунії обраховується на 88,000,000 долярів, з чого майже половина припадає на ті, що їх зголосила компанія Стандард Ойл з Ню Джерзі та інші нафтові компанії, що мали перед війною більші акції в румунських нафтових полях у Плоешті. Свою готовість переговорювати в справі цих відшкодувань зголосив комуно-румунський уряд окремою нотою, переданою державному департаментентові перед місяцем, зв'язуючи ці переговори з урядом із загальними пропозиціями на поліпшення торговельних взаємин з Америкою та видвигаючи і зі свого боку претенсії до румунської власности, головно золота, яке було „заморожене" в цій країні після того, як комуністи перебрали владу в Румунії. Департамент юстиції інформує, що вартість того золота, яке заморожено в 1943 році з уваги на американські претенсії до Румунії, виносить кругло 13,000,000 долярів. З державного департаменту поінформовано, що американська відповідь у цих справах уже приготована, але ще не передана комуно-румунському урядові. Тим часом, минулого вівтірка представив свої кредиційні листи президентові Айзенгаверові новий комуно-румунський міністер у Вашинґтоні, Сільвію Друкан, висловлюючи при цій нагоді запевнення, що „уряд і нарід Румунії має великі почування приязні до американського народу та готов сердечно взяти участь у спільних зусиллях наладнати взаємини між обидвома країнами в інтересі приязного співіснування та порозуміння між народами світу". Президент Айзенгавер зі свого боку відповів приязно, приймаючи до відома ці запевнення, а з приязного тону його відповіді в дипломатичних колах роблять висновок, що й американська відповідь на румунські пропозиції буде позитивна. При цій нагоді інформується про деякі інші заходи, зокрема про полегшення румунським комуністичним урядом поїздок американських громадян до Румунії, що вказували б на тенденцію поліпшення відносин між цими двома країнами.

ДОЛЛЕС У ДОРОЗІ ДО ПАРИЖУ З НОВИМИ ПЛЯНАМИ ПРО НАТО

15 МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ШУКАТИМУТЬ НОВИХ ШЛЯХІВ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ

Вашингтон. — Державний секретар Джан Фостер Доллес відлетів у вівторок 1-го травня з Вашигтону до Парижу на з'їзд міністрів закордонних справ 15-ти держав-членів Організації Північно-Атлантійського пакту (НАТО), який починається в найближчу п'ятницю. Державного секретаря прощали на летовищі амбасадори всіх держав НАТО. Доллес мав прилетіти в середу до Парижу і ще перед офіційним розпочаттям нарад НАТО передбачено його наради з англійським міністром закордонних справ Селвейном Ллойдом та французьким міністром Піно. Предметом їх вужчої наради буде справа Середнього Сходу, у відношенні до якого ЗДА, Англія і Франція склали були 25 червня 1950 року так звану т р и д е р ж авну декларацію, яка їх зобов'язує досі: зберігання ненарушности тимчасових кордонів між Ізраїлем і його арабськими сусідами. Зацікавлення міжнародного світу цим з'їздом міністрів закордонних справ НАТО зосереджується довкола заповіді Дж. Ф. Доллеса про деяку зміну характеру НАТО. Як мала б виглядати ця зміна — цього не сказав ані він, ані Президент, який теж конферував із Доллесом про це перед відлетом Доллеса. Президент надзвичайно зацікавлений такою ідеєю — заявив пресовий секретар Білого Дому, Джеймс Гаґерті, а коли його запитали, чи треба під цим розуміти, що НАТО може бути поширене, то Гаґерті признав це. Власне на самому з'їзді НАТО обмірковуватимуть плян перетворення НАТО радше на тісну політичну спільноту, а не тільки військову. Як воно в практиці виглядало б — покищо невідомо. Зате на цьому з'їзді Ради НАТО обмірковуватимуть три важливі міжнародні справи: англійсько-грецький конфлікт за Кипр, французько-арабський конфлікт в Північній Африці, чи пак в Альжирі, та ізраїльсько-арабський конфлікт. Англійський міністер закордонних справ Ллойд напевно інформуватиме своїх союзників про хід і вислід нарад з Хрущовим і Булґаніним в Лондоні. Закордонний міністер Німецької Федеративної Республіки д-р фон Брентано напевно використає нагоду, щоб натискати на три західні великодержави, щоб вони актуалізували справу з'єдинення Німеччини та захоче дістати запевнення, що ніхто з трьох західніх великодержав не поставив тієї справи на задній плян. Державний секретар має теж вияснити становище ЗДА у справі постачання зброї Ізраїлеві: мовляв, ЗДА не противляться, коли ту зброю захоче постачати Франція чи Канада, але самі не будуть тепер робити це. З'їзд 15 міністрів держав НАТО в Парижі має закінчитись *в неділю або в понеділок.*

Рішається доля земельного банку

Вашингтон. — Доля земельного банку, на основання якого Конґрес призначив $1,200,000,000, має остаточно вирішитись в цьому тижні. Президент, закладаючи своє „вето" проти ухваленого Конґресом фармерського закону, опертого на засаді т. зв. твердої підтримки фармерів на паритеті 90% (паритет — обрахунок рекомпенсати фармерам за сільсько-господарську продукцію відповідно до коштів тієї продукції), заповів оснування земельного банку, з тим, що ще в цьому році банк виплачуватиме відшкодування фармерам до висоти 500 мільйонів дол. за землі, вийняті з-під управи. Конґрес вправді ухвалив оснування банку, але без того, щоб фармери дістали вже в цьому році відшкодування за неуправні ґрунта. Демократичні члени Конґресу вважають, що такий плян теперішньої республіканської адміністрації має політичні передвиборчі цілі. Уряд з свого боку старається, щоб Конґрес таки погодився на той додаток з уваги на теперішній незавидний стан американської фармерської верстви. За запевненням преси, існують добрі вигляди злагоди, тому, що члени Конґресу не бажають собі нової великої дебати на фармерську тему, а Президент — по всій імовірності — затвердив би закон про оснування земельного банку і без застереження щодо цьогорічних виплат. Тому сподіваються компромісу в цій справі.

Судитимуть сержанта за неправильний військовий вишкіл

Вашинґтон. — Ген. Рандолф МекКол Пейнт, командант морської піхоти, зізнаючи перед конґресовою військовою комісією заявив, що переведено докладне військове слідство у справі трагічної смерти 6-ох рекрутів під час нічних вправ і що рішено поставити перед військовий суд сержанта Метью МекКіона, який повів сотню на ті вправи. Той нещасливий випадок стався 8-го квітня ц. р. Названий сержант, який — як виявило слідство — „стояв під впливом" випитого в той день алькоголю, хоч тверезий, наказав серед темної ночі марш через мокляк, віддалений на пів милі від табору в Перріс Айленд в Савт Каролайні. Хоч сам сержант ішов у проводі сотні і брав енерґійну участь у рятуванні рекрутів, які не могли видобутись з глибокого баґовиння, проте таки 5 юнаків тоді втопилося. Більшість рекрутів боронили сержанта і не нарікали на поведінку з ними. Все ж, як заявив генерал Пейт, військові чинники рішили перевести візію цілої вишкільної системи. Командуючого генерала на морській базі в Перріс Айленд перенесено на інше рівнорядне становище наслідком розбіжности думок на цю справу. Внесок слідчих військових властей про поставлення перед суд названого сержанта мусить мати затвердження збоку секретаря фльоти Чарлса Томаса. Голова конґресової комісії конґресмен Винсон висловився з великим признанням про становище генерала Пейта. Конґресова комісія рішила перервати свої переслухання тому, що справою зайнялись дуже енерґійно і ділово самі військові чинники.

Папа закликає до боротьби за мир для загальної безпеки націй

Рим. — З нагоди дня 1 травня Папа Пій XII виступив з промовою до робітників світу, в якій закликав підтримати його змагання для вдержання миру. Торкаючись проблем атомової війни, Пій XII заявив, що Церква осуджує війни і їхні страхіття, зокрема такі війни, які означали б знищення всіх дібр і всієї цивілізації і які б загрожували самій людськості. В дальшому закликав Папа робітників усього світу об'єднатися в боротьбі за здійснення миру і загальної безпеки націй та звільнити з неволі комунізму жертви помилкової й облудної ідеології їхніх братів, „зорганізованих червоними". Виступ Папи Пія XII відбувся в рамцях встановленого рік тому на день 1 травня літургічного свята св. Йосифа-робітника. Папа промовляв до членів Італійської Асоціяції Католицьких Робітників, зібраних в числі коло 30,000 на площі св. Петра. В інших містах Італії робітники стежили за виступом Папи з допомогою великих телевізійних екранів, уставлених на площах.

Перевірятимуть знову залежність ком. партії від Москви

Вашинґтон. — Контрольна Рада для підривних дій тим часом припинила розгляд всіх справ, що їх мала розглянути у зв'язку з рішенням Найвищого Суду у справі комуністичної партії в З'єдинених Державах. Суд вирішив 30-го квітня ц. р. шістьма голосами проти трьох, що названа Рада має перевірити ще раз своє становище, що компартія в ЗДА є контрольована і керована з Москви. Тому Контрольна Рада задумує перевести нове переслухування свідків на виказання справжнього характеру американської компартії. З уваги на це відкликано заповіджене переслухання в справі одної неґерської робітничої організації з Дітройту, як пов'язаної з комуністами. Згадане рішення Найвищого Суду прийшло у висліді відклику комуністичної партії в ЗДА, що закинула кривоприсягу трьом свідкам, які зізнавали перед Контрольною Радою для підривних дій про тісну підпорядкованість американських комуністів приказам з Москви.

Першотравневі демонстрації в Москві під знаком співіснування

Москва. — Першотравневі святкування в Москві минулого вівтірка стояли теж під знаком модної тепер політики співіснування та совєтської примирливости до Заходу. В протиставі до войовничих демонстрацій і промов минулих років, цього року ці демонстрації обмежено часом і розмірами, а виступ міністра оборони, маршала Георгія Жукова, був тільки відгомоном тих співіснувальних промов, що їх тепер виголошують дома і по світі інші совєтські головачі. Жуков заявляв, що Совєтський Союз бажає собі приязни і мирного співіснування з усіми народами і країнами світу, але тим не менше він закликав до постійної оборонної готовости перед „реакційними та імперіялістичними колами" і хвалився, що совєтські збройні сили забезпечені тепер „першорядним в і й с ь к овим матеріялом". Під час демонстрації, яка відбулась після промови Жукова та яка тривала тільки 37 хвилин, не показано жадної нової ані давнішої важкої зброї, як це практиковано попередніх років. Виступ Жукова, який закінчив свою промову окликом слави для „комуністичної партії — організатора всіх наших перемог", в західніх дипломатичних колах коментується радше як демонстрацію солідарности армії з партійним проводом та його останніми потягненнями, включно з посмертною детронізацією Сталіна. Виступ Жукова — стверджують західні кореспонденти в Москві — мав радше характер політичного виступу партійного урядовця, ніж міністра оборони. Демонстрація відбулась, як звичайно, на Червоній площі біля мавзолею Леніна і Сталіна, на якому совєтські партійні і військові лідери відбирали дефіляду.

Арґентина вертається до конституції 1853 р.

Консепсіон дель Уруґвай, Арґентина. — Президент Арґентини ген. Педро Е. Арамбуру сповістив арґентинський нарід про скасування встановленої Пероном в 1949 році конституції і про поворот до старої ліберальної конституції з 1853 року. Арамбуру, промовляючи в імені „визвольної революції", назвав перонівську конституцію фальшивою і встановленою тільки для того, щоб Перон міг залишитися завжди на становищі президента Арґентини. Згідно з постановами конституції 1853 року президентом не може бути вдруге обрана особа, яка вже є президентом, мешканці Арґентини не мають права ставати автоматично громадянами Арґентинської Держави, держава не може монополізувати таких чи інших ділянок індустрії й економічного життя, вибори сенаторів стають безпосередніми і Конґрес має право встановляти законом скількість членів уряду. Водночас із повідомленням про зміну конституції ген. Арамбуру подав до відома, що арґентинське робітництво на протязі найближчих п'яти місяців матиме можливість вибрати нових провідників Генеральної Конфедерації Праці. Як перший крок для замирення з робітництвом вважають звільнення з в'язниць 410 провідників згаданої конфедерації, ув'язнених за влаштування г е н е р ального страйку в жовтні мин. року.

„Пужадисти" плянують другий революційний парлямент у Франції

Париж. — У місцевості Сан Сір у Франції відбувається з'їзд партії П'єра Пужада, яка ввійшла до парляменту з 52 мандатами. Однак парляментарна більшість позбавила 5 пужадівських послів їхніх мандатів, закинувши їм, що вони кандидували з лист під різною назвою, ото ж неправильно признано пужадівській партії додаткові мандати згідно з системою пропорційности. Провід пужадівської партії дуже обурений цією поведінкою і поставив перед партійних членів на вирішення питання, чи 47 пужадівських послів має вернутись до парляменту, чи збойкотувати його і розпочати кампанію проти парляменту. П'єр Пужад конкретно виступив з пляном пропаґувати концепцію Генеральних Станів — себто підмінки парляменту, що охоплював репрезентантів стану духовного, шляхетського і „третього стану", та став предвісником революції 1789 року. Французька преса відразу зазначила, що така акція пужадистів була б безпосередньою кампанією виразно проти існуючої конституції та державного устрою, і тому треба поборювати її, як накликування до державного перевороту. Проте таке гасло дійсно могло б — за твердженням часописних коментаторів — викликати великий заколот, бо теперішній парлямент дуже непопулярний у Франції і люди раді б побачити якусь „зміну". Лихо в тому, що в самій партії пужадистів переважає малоосвічений елемент дрібних купців і ремісників, для яких „політичним" ідеалом є — не платити податків.

В СВІТІ

● **Борис Коверда** — це російський „білий" еміґрант, який, мавши 19 років, 27 червня 1927 року застрелив у Варшаві совєтського амбасадора Петра Волкова. Засуджений на 10 років в'язниці, він вийшов на волю в 1937 році, під час останньої війни втік на Захід, але не міг дістатись до ЗДА, як караний в'язницею за вбивство. Окремим законом дозволено приїхати його дружині і доньці, — закон же про допущення його самого до ЗДА застряг в Сенаті наслідком протесту збоку СССР. Тепер, після відновлення цієї справи в Конґресі, уряд СССР, з огляду на розвінчання Сталіна, а також на те, що небіжчика Волкова зарахували в Москві до „сталіністів", — вдруге не запротестував. Таким чином Коверда, який перебуває ще в таборі в Німеччині, приїде до ЗДА.

● **У Парижі** відбувається 4-денний міжнародний конґрес психіятрів і психологів та психоаналітиків. У конґресі беруть участь також 4 психіятри-професори з американських шпиталів та університетів. Окремою ділянкою, якій конґрес присвячує увагу, є телепатія і різні роди підсвідомого відчування.

● **У Мадриді, в Еспанії,** впродовж того самого тижня відбувався вже другий судовий процес проти 4-ох студентів за поширювання летючок, що закликали до маніфестаційного страйку в університеті, з доманганням більшої свободи для студентських організацій. За „поширювання нелеґальної літератури" студенти дістали кару в'язниці по 1 році кожний і по 600 долярів гривни. Підсудних називають „знаряддям в руках ворожих державі елементів".

● **В Нікозії, на Кипрі,** відбулася нарада членів Греко-Православного Екзархату, як керівного церковного і політичного тіла на цьому острові. Спеціяльне великоднє звернення Екзархату буде переслане архиєпископові Макаріеві на місце його заслання. Переговорів з англійцями рішено не вести, поки Макарія не повернуть із заслання. Видано заклик, щоб греки не їхали до Анґлії та З'єдинених Держав без попереднього порозуміння з грецьким урядом.

● **Декоруючи в Москві** державні будинки й виставові вікна крамниць на параду 1 травня, спершу вивісили були портрети також Сталіна. 30 квітня всі вони з таємного наказу згори — зникли. Мабуть, з того самого наказу скрізь порозвішувано портрети Леніна в товаристві Булґаніна і Хрущова або Маркса й Енґельса. Вивішено також портрети недавно померлого чеського „малого сталіна" — Ґоттвальда.

Вакцина д-ра Солка виключає параліч

Атлантік Сіті. — Правильне щеплення вакциною д-ра Солка вправді не дає повної гарантії проти захворіння недугою дитячого паралічу (поліо), проте охороняє проти залишків тієї недуги у постаті паралічу на ціле життя — таке твердження боронив і доказував у своєму довгому виступі сам д-р Джонас Е. Солк перед 2,000 лікарями, учасниками 69-го річного з'їзду Асоціяції Американських Лікарів. Д-р Солк є директором Ляборатоpії для бактерійних дослідів при медичному факультеті Питсбурґського університету. Виводи д-ра Солка не стрінули опозиції збоку лікарів. Д-р Джан Поль, президент назв. Асоціяції Американських Лікарів цікавився питанням можливости повторного зараження дитячим паралічем після видужання. Д-р Солк відповів, що нема для цього ясних доказів. За програмою, що її поручив д-р Солк, треба переводити три щеплення, — перші два у віддалі чотирьох тижнів, а третє після сьоми до десяти місяців. У фаховій доповіді д-ра Солка говорено про різні типи недуги дитячого паралічу та про ті переміни в людському організмі, що їх викликає анти-поліова вакцина.

● **Після того,** як французи й еспанці визнали самостійність і об'єднання Марокко, невідомо, що має статися із зневтралізованою міжнародною зоною Танджеру. Над цим мав нараджуватись автономний танджерський парлямент, створений з представників Франції, Еспанії і автохтонних марокканців. Але марокканські араби демонстраційно з парляменту виступили і цим його здекомплектували. Танджерські араби хочуть скасування невтральної зони і прилучення її до Марокко, хоч інтернаціональний статут дає населенню великі матеріяльні користі.

● **Маршал** Вайкавит Монтґомері, заступник головного командувача збройних сил НАТО прибуде дня 18 травня ц. р. до Канади на тритижневі відвідини.

В Китаї і Альбанії „процвітають" табори невільничої праці

Об'єднані Нації. — Безсумнівно правдиві звідомлення говорять про те, що на велетенському просторі комуністичного Китаю, як і на маленькому обширі Альбанії існують великі табори невільничої праці, якими користаються ті комуністичні держави для виконування своїх господарських плянів. Китайці й альбанці наслідують докладно взори, випрактиковані совєтськими ,спецами' від системи примусової невільничої праці. Цю справу обговорювано на терені Економічної і Соціяльної Ради Об'єднаних Націй. Д-р Джан Бейкер, голова американської делеґації, звернув увагу на новий матеріял, отриманий в цій справі та жадав рішучого осудження продовжування практики з невільницькими т а б о р а м и праці під покришкою „справедливого" карання „ворогів народу". В комуністичному Китаї і сателітській Альбанії стараються ,леґалізувати' запроторювання людей до таборів праці судовими процесами чи просто поліційними депортаціями. Совєтський делеґат Аркадій Соболєв старався злагіднити ті оскарження інвективами під адресою американських умовин праці в деяких південних стейтах супроти неґрів, але, очевидно, це порівняння було яскравим викривлюванням дійсности.

В АМЕРИЦІ

● **У вівторок, дня 2 травня** прибув до ЗДА із Европи ген. Антоні С. МекОліфф, дотеперішній командувач американських збройних сил в Европі. Ген. МекОліфф подався до димісії, і до Европи вже не вернеться.

● **В Ню Йорку** почався процес проти дальших сімох провідників комуністичної партії Америки, обвинувачених в намаганні усунути насиллям існуючий лад й уряд Америки. Прізвища обвинувачених комуністів такі: Джордж Блейк Чарні, Александер Трахтенберґ, Мерлон Бехрек, Фред М. Файн, Вільям Е. Норман і Джеймс Е. Джексон. Їх оборонці заявляють, що всі ці комуністичні діячі не хотіли викликувати революції, а тільки хотіли... допомогти трохи вбогим і пригнобленим громадянам ЗДА.

● **Колишній сенатор** Вільям Бентон запропонував президентові Айзенгаверові звернутися з кількома безпосередніми посланнями до совєтського народу, щоб використати теперішню догідну ситуацію, спричинену „розвінчуванням" Сталіна. Бентон дораджує поінформувати совєтське населення не тільки про вже явні злочини Сталіна, але також і про ті, що про них його наслідники мовчать.

● **Американський Сенат** прийняв спеціяльний закон про виплату відшкодування у висоті 7,500 долярів А. К. Джефферсонові, кол. воякові американської армії, у шлунку якого лікарі, оперуючи його, залишили і зашили довгий на 30 цалів рушник. Джефферсон мусів відбувати операцію вдруге вже для тієї тільки мети, щоб витягнути рушник із шлунка.

● **Сенатська підкомісія** для розгляду пропозиції створення окремого становища адміністративного заступника Президента ЗДА, підтримуваної колишнім президентом Гувером, висловилася проти цієї пропозиції, заявляючи, що немає ніяких суттєвих потреб творити таке нове становище в уряді.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АМЕРИКА НА ЧЕРЗІ

З останніх повідомлень можна припускати, що З'єдинені Держави стали тепер черговим головним об'єктом совєтської підривної пропаганди, і що саме проти них звертається тепер вістря совєтської підступної політики співіснування. Виходить це виразно із заяви Нікіти Хрущова, совєтського „колективного" диктатора, яку він склав після повороту з відвідин в Англії. Що більше, є деякі факти, які вказують на те, що й поїздка Хрущова з Булганіним до Англії могла бути плянована як вступний етап до совєтського співіснувального наступу на Америку, бо саме Америка виявилась найбільш відпорною на приманливі для деякого іншого мелодії совєтських сирен.

Вернувшись до Москви, Хрущов говорив не так про свої відвідини в Лондоні, як про можливості „співіснування" з Америкою. Він насамперед виявив „готовість" Совєтського Союзу співпрацювати з Америкою для розвитку торговельних і культурних взаємин і для розв'язки проблеми роззброєння, заповідаючи, що в усіх цих справах „можна досягнути порозуміння, якщо з обох боків буде виявлена добра воля". Він уважає, що такі тенденції є також в Америці, і на доказ цього покликався на виступ президента Айзенгавера на зібранні редакторів у Вашингтоні, кажучи, що саме в тій промові було „багато вартісних тверджень про можливість приязни між З'єдиненими Державами і Совєтським Союзом".

Очевидно, що в своїх виступах у Москві Хрущов говорив і про відвідини в Англії, нарікаючи на „антисовєтське наставлення" англійських соціялістів, а Булганін до того додав, що вони не мали нагоди зустрітись з англійськими „масами", не згадавши про те, що від тих мас мусіли охороняти їх сильні кордони поліції, бо тільки так можна було запевнити їм щасливий виїзд з Англії. Проте, обидва „колективні вожді" вважають, що „міжнародні обрії прочищуються".

Американська преса та американські дипломати коментують ці виступи Хрущова і Булганіна в першу чергу як спробу затерти враження, начебто Москва хоче порізнити Англію з Америкою і внести роздор в альянтський табір, а вслід за тим і як чергову спробу добитись запрошення на відвідини до Америки, що має ту саму мету: окремими зв'язками і, якщо пощастить, окремими договорами з поодинокими країнами бодай послабити, коли вже не розбити, єдність та солідарність вільного світу проти завжди однакового пляну Москви — підкорити собі світ найвідповіднішими в обставинах засобами: холодною або стріляною війною, підривною акцією або підступним співіснуванням.

Коли мова про Америку, то Москва має найменші вигляди. Америка вже максимально виявила свою добру волю, навіть більше, ніж того вимагали б її власні інтереси та інтереси вільного світу. Сьогодні їй вже нікуди поступатись і нічого виявляти. Поступатись і виявляти може вже тільки Москва, і президент Айзенгавер в тій самій промові, на яку покликався Хрущов, цілком виразно вказав, куди і в якому напрямку Кремль повинен поступитись: теперішні совєтські володарі не є репрезентантами народів Совєтського Союзу, а представляють тільки світовий комунізм. З такими репрезентантами Америка не має про що багато говорити і тим менше хоче гостити їх. Америка не думає визнавати совєтських воєнних або підривних завоювань і не думає давати Москві вільну руку на продовжування тих завоювань „мирним" шляхом. Хрущов з Булганіним в останньому виступі навіть признались до „деяких помилок" совєтської політики в минулому. Американські коментатори радять їм признатись до всіх „помилок", які в звичайній мові звучать злочинами, і не тільки признатись, але й направити їх. Це була б та єдина добра воля, яка потрібна для „прочищення міжнародних обріїв".

ВІДІЙШЛА ВЕЛИКА ЛЮДИНА

Весь американський нарід з великим жалем прийняв вістку про наглу смерть бувшого заступника президента, сенатора Албена Барклі, який вмер від розриву серця під час промови до студентів Вашингтонського університету. Свою жалобу з цього приводу висловила вся країна, від президента Айзенгавера починаючи, без уваги на партійні чи інші розходження. Сенатор Барклі мав величезні заслуги для свого народу і країни, але, як найбільші його прикмети, згадується його людяність, його щирість і сердечність, що їх потвердили і його останні слова перед смертю: „Я волів би бути слугою в домі Господа, ніж займати почесне місце в домі сильних цього світу". Так і сталося. Відійшла Велика Людина, залишивши великий смуток в усьому народі, якому вона віддано і чесно служила понад 50 років на найбільш відповідальних постах.

НІКСОН КАНДИДУЄ

Формально справа представляється так: Коли 24 вересня мин. року президент Айзенгавер дістав атаку серця, в рядах Республіканської партії настав переполох: хто буде кандидатом цієї партії у президентських виборах восени цього року? Президент цілком видужав, і 29 лютого ц. р., після місяців непевности, заявив свою згоду вдруге кандидувати. Залишилось питання щодо кандидатури віце-президента. Вправді Д. Д. Айзенгавер звернув увагу на незручність говорити про своє бажання щодо особи кандидата на віце-президента, поки він сам не дістав ще номінації від республіканської конвенції, проте обурився (на пресовій конференції 3 березня ц. р.) на суґестію журналістів, чи не схоче він відрекатись кандидатури Ричарда Ніксона на віце-президента. Рішальною в даному випадку була б, — заявив Президент, — воля самого Ніксона. Цей останній дав відповідь „так" щойно в минулий четвер, 26 квітня ц. р. Таким чином Республіканська партія має устійнений склад своїх кандидатів на конвенції, яка відбудеться 20 серпня ц. р. у Сан Франсіско.

Проте, коли немає в Республіканській партії ні одного серйозного голосу, який одверто піддавав би під сумнів доцільність кандидатури Д. Айзенгавера, і коли атаки проти його особи збоку конкуренційної Демократичної партії є атаками проти політики республіканської адміністрації, то проти особи Р. М. Ніксона є деякі застереження також і серед самих республіканців. Контроверсійність його особи стоїть передусім у тісному зв'язку із згаданою вгорі недугою і віком Президента. Д. Д. Айзенгавер кінчає 14 жовтня ц. р. 66-ий рік, і, хоч людське життя в Господніх руках, а старші віком і схоровані іноді переживають значно молодших і здоровіших, проте годі відмовити людям рації, коли вони дивляться на віце-президента, як на потенціяльного президента З'єдинених Держав. І ось, на адресу Р. М. Ніксона звертаються голоси сумніву, що він, мовляв, із своїми 43 роками та в теперішніх обставинах замолодий на той пост у такій великодержаві, як ЗДА, що він має замалий досвід особливо в державно-адміністративних справах, що він занадто „однопартійний" і не всилі консолідувати свою особою і своєю політикою одностайного національного фронту, що саме стало найбільшою заслугою і прикметою Д. Айзенгавера. Для демократів особа Р. М. Ніксона „нестравна" з останніх виборів у 1952-му році, коли він гостро таврував тодішню демократичну адміністрацію за ніби потурання комуністам, внаслідок чого багато хто з них дістали вплив у публічному, зокрема культурному, житті. Тієї кампанії Р. М. Ніксона демократи не забули йому по нинішній день, і можна сподіватися, що вони вишукуватимуть всі слабі точки, які давали б притоку для атакування Р. М. Ніксона.

Тим то в американській пресі широко дебатується питання: чи кандидатура Ричарда М. Ніксона на віце-президента допоможе чи пошкодить кандидатурі Д. Д. Айзенгавера на президента? Більшість політичних редакторів висловилась на недавній своїй конвенції у користь Р. М. Ніксона. Загально вважається, що Ніксон гостротою своєї виборчої кампанії буде добрим доповненням спокійної і делікатної кампанії збоку Президента, тим паче, що Президент заявив уже, що він не вестиме виборчої агітації за давніми зразками — не буде товктися по всій країні і щоденно виголошувати по кільканадцять промов та стискати руки тисячам громадян. „Пробоєвим" агітатором буде саме Ричард М. Ніксон, який годиться для цієї ролі своїм віком, здоров'ям, темпераментом і розмахом. Президент Айзенгавер заявив на одній із пресових конференцій, що він не знає з історії Америки людини, яка мала б кращу як Ричард М. Ніксон підготову до становища віце-президента. Він дійсно перейшов за минулих три роки першорядний вишкіл — у своїх подорожах в офіційному характері по широкому світі, своєю присутністю і частинно головуванням у Державній Раді Безпеки та на засіданнях уряду, репрезентаційними функціями з нагоди приїзду різних найвищих закордонних достойників, своїм вглядом в усі ділянки державного життя і в усю складну державно-адміністраційну машину. Як людина в силі віку з кріпким здоров'ям і великою енерґією, Р. М. Ніксон „учиться" і „навчається" буквально день-у-день. І тому арґумент, що він „замолодий" і „замало підготований", зустріне палку репліку.

Проте, цей арґумент напевно лунатиме під час передвиборчої кампанії і напевно не вдасться оминути в цій кампанії питання здоров'я Президента, як кандидата на другу чотирирічну каденцію. Зате, мабуть, відпаде „арґумент ... „парттайм-президента" на адресу Д. Д. Айзенгавера: активність Президента в останніх тижнях заперечує всі докори цього характеру і доказує, що й багато молодша та здоровіша людина не могла б більше і глибше займатися державними справами, — і тому цей арґумент вже тепер притих. Таким чином, поруч з цими персональними моментами, істотним змістом передвиборчої кампанії імовірно таки будуть речові справи: закордонної і головно внутрішньої політики, зокрема фармерські справи, робітничий закон Тефта-Гартлі, який вічно „висить", спір за громадянські права (сеґреґація-інтеґрація), зголошений в останньому часі законопроєкт про поліпшення соціяльної забезпеки і багато інших „актуалій". Очевидно, що напевно будуть закиди і контрарґументи на тему тривкости чи небезпеки заломання теперішньої ери високої коньюнктури в промислі і загального добробуту та питання про те, що теперішній Конґрес із демократичною більшістю гальмував добрі заміри республіканської адміністрації, чи корегував їх, співпрацюючи льояльно з Президентом.

Покищо є тільки вістуни передвиборчої кампанії, яка повною ходою розпалиться аж після конвенцій обох партій. Республіканська конвенція матиме більше формальний і маніфестаційний характер, бо й кандидатура Р. Ніксона готова пройти неоспорена публічно. Американська преса порівнює теперішній одностайний республіканський фронт щодо своїх кандидатів із демократичним фронтом на конвенції з 1936 року, коли то заздалегідь устійненими кандидатами були Ф. Д. Рузвелт і Джан Н. Гарнер. Теперішнє змагання двох демократичних суперників — Адлея Стівенсона і Естеса Кіфовера — не виключає, що на конвенції виринуть нові кандидатури, тим паче, що існують такі сильні потенціяльні кандидати, як нюйоркський губернатор Аверелл Гарриман, сенатор Джан Кеннеді й інші. Тому в демократичному таборі навіть ще не згадується про кандидатів на віце-президента, як про справу, що є ще цілком другорядним клопотом для Демократичної партії.

„ВАРЬОЖКІ"

Лондон. — Є українська приповідка про москаля, що зайшов до української хати. Господар прийняв чужого чоловіка, дав повечеряти і чоловіка, дав повечеряти і дозволив переночувати. Уранці після доброго снідання питається гостя, куди його далі Бог веде. Але гість і не думає рушати в дорогу: — „Вєдь ізба-то моя, відіш, вон варьожкі вісят"! Москаль повісив свої „варьожкі" (рукавиці) на кілочку сушитися і рішив на цій підставі, що хата належить йому ...

Поведінка Хрущова в Англії нагадує тактику його курських чи орловських земляків („Народ ні трохи не ліпший за наш, але нахабний", — як писав колись автор „Історії Русів"). Хрущов і Булґанін приїхали на запрошення англійського уряду, який поставився до гостей з великою чемністю: цілі хмари уніформованої поліції і в цивільних убраннях мусіли стояти на всіх шляхах, де проїжджали „пролетарські вожді". Булґанінові й Хрущову показували все, що їх могло цікавити в Англії.

Звичайно, політичні переговори вів уряд консервативної партії. Опозиція за політику сера Ентоні Ідена не відповідає. Однак, з уваги на міжнародну ситуацію, яка є досить напружена, провідники Партії Праці рішили запросити Булґаніна і Хрущова на вечерю. Це було 23 квітня.

Уже перед цим, бувши в Бірмінґгемі, Хрущов показав свої „варьожкі": в промові до англійців перший секретар КПСС згадав, що Москва має далекосяжну ракетову техніку, яка може кинути водневу бомбу на кожну точку земної кулі. Багато хто з англійців відчули ці слова Хрущова, як погрозу. Чи поступив Хрущов тактовно, коли почав хвалитися своєю силою в домі, куди його запрошено як гостя?

Мабуть Хрущов не відчув свого „промаху" в Бірмінґгемі, бо під час вечері з провідниками партії Праці дозволив собі сказати дещо таке, що викликало рішучий протест англійців. Хрущов промовляв 80 хвилин. З доброго дива, він почав оповідати, як совєтська армія ... сама розбила Німеччину в другій світовій війні! Це викликало протести слухачів: „Прости вас, Боже", — голосно сказав посол Джордж Бравн. Коли совєтський промовець почав вияснення, то Бравн відповів, що англійці в першій добі війни гинули на фронті в боях з Німеччиною, а в той самий час Совєтська Росія була в союзі з Гітлером.

Хрущов не звик до опозиції. Обурений таким „лібералізмом" англійського соціяліста, він почав гуркати кулаком по столі, словом, показував диктаторські манери. Ще більше розлютило Хрущова, що провідники партії Праці — Гейтскелл, Ґріффіт і Беван — домагалися, щоб совєтський уряд випустив із неволі політичних в'язнів, зокрема соціял-демократів. „Таких у нас нема", — була відповідь Хрущова.

Словом, зустріч Хрущова з „соціял-зрадниками" не була щаслива. І на другий день, під час прийняття в готелі Клеридж, Хрущов казав невдоволено, мовляв, він надіється, що провід партії Праці буде вдруге приязніший до нього, і що з соціялістами йому трудніше договоритися, як з консерватистами.

Що гостра дискусія з послами партії Праці „допекла" першому секретареві, видно з того, що Хрущов на другий день, зустрівши посла Бравна в парляменті, відмовився подати йому руку. Отже, московські „варьожкі" у всій красі ...

Демократичний клімат Британії, був, мабуть, зовсім „не до шмиги" комуністичним гостям, і вони, зокрема Хрущов, втратили владу над своїми нервами. Наприклад, студенти в Оксфорді зустріли Булґаніна й Хрущова з портретами Сталіна, співали „Старий бідний Джо" та вигукували всякі неприязні слова. При тім, мабуть, згадували маршал і секретар, що в Тбілісі, в Грузії, недавно лягло трупом більше як сотня студентів, які виявили нельояльність до „колективних диктаторів".

Скоріше „на родіну"! Там „усе мовчить, бо благоденствує" ...

П. А.

ЧОВНИК

Ялиновий човнику
При лужку,
Зроби мені послугу
Неважку.

Ти не стій прив'язаний
До лози,
На той берег, човнику,
Одвези.

Б'ється хвиля-хвилечка
До човна.
Дівчина замріялась
Край вікна.

Я пливу, не гаюся,
Не тужу,
Чим я тобі, човнику,
Одслужу?

А. МЯСТКІВСЬКИЙ

ХТО ЧИ ЩО ПЕРЕШКОДЖАЄ?

Не тільки в українській, але й в російській пресі вже багато разів стверджувано якусь просто органічну неспроможність російської еміґрації об'єднатися для такої, здавалося б, зрозумілої і неспірної цілі, як боротьба проти большевизму. Всі, ведені не раз і з великою витратою сторонніх коштів та зусиль, спроби об'єднати для цієї мети російську еміґрацію залишалися безуспішними, з усіх намагань створити такий чи інший координаційний центр не виходило нічого: скоординувавшись, такі центри скорше чи пізніше розліталися.

Щоб виправдати цю неспроможність, провідні російські еміґраційні діячі й ідеологи придумували різні теорії, а найчастішою і найлюбішою в них стала недавнім часом теза, що — мовляв — перешкоджає їм об'єднатися український сепаратизм, і тому, щоб могти зорганізуватися для спільної боротьби з большевизмом, російські політичні організації мусять найперше об'єднатися для спільної боротьби з українським сепаратизмом. Для цієї мети останніми місяцями поведено навіть цілком конкретну акцію, організуючи всякі комітети й комісії.

З протиукраїнською акцією чи пак „об'єднанням для боротьби з українським сепаратизмом" останніми тижнями притихло, зате в обозі російської еміґрантщини можна занотувати дві нові спроби виправдати росіян у їх неспроможності вести об'єднану боротьбу з большевизмом.

Перша така спроба вийшла знову з-під пера редактора російського щоденника в Ню Йорку п. М. Вейнбавма, який виступив із відповіддю на відкритого листа проф. Лева Добрянського, голови УККА, до нього, надрукованого в англомовному „Українському Бюлетені".

Проф. Добрянський, цитуючи признання п. Вейнбавма, що російські політичні організації не можуть об'єднатися, бо „минуле тяжить на них і вони не можуть і не хочуть об'єднатися для спільної боротьби з комуністичним ворогом", стверджує, що це „минуле ... є сумою російського імперіялізму і колоніялізму, підтримуваних тепер навіть комуністичним ворогом". Значить, російські еміґранти не можуть об'єднатися для спільної боротьби з комуністичною Москвою тому, що червоний Кремль продовжує стару російську імперіялістичну і колоніяльну політику.

Протестуючи проти такого „пришивання" його думці „імперіялізму і колоніялізму російської імперії", п. Вейнбавм намагається у своїй відповіді скореґувати свою фразу про неспроможність („не хочуть і не можуть!") російської еміґрації об'єднатися для спільної боротьби з большевизмом і твердить, що таке „об'єднання неможливе з огляду на загострені в минулому політичні суперечності, які збереглися досьогодні" — так, ніби справді політичні розбіжності між політичними партіями чи угрупуваннями в минулому могли чи можуть впливати так чи інакше на таку справу, як об'єднання для боротьби з большевизмом. Щобільше, у статті п. Вейнбавма висловлене намагання імпутувати такий стан і українським організаціям і то в той час, коли українська еміґрація в своїм ставленні до большевизму одностайна і в боротьбі з ним завжди й у всьому об'єднана.

До ще більшої дивовижі дійшла і ще більшу розгубленість в цій справі виявила група російських провідних діячів із НТС, НРД та інших російських організацій, яка в листі до „Ню Йорк Таймсу" (з 26 квітня ц. р.) за підписами П. Муравйова, В. Нікітіна, І. Курґанова, Р. Дудіна, В. Самаріна і Д. Левченка, скидає всю вину за неефективність політичних дій російської еміґрації на ... західні демократії, мовляв, „політична місія російської еміґрації не мала ніколи ні визнання, ні зрозуміння збоку цих демократій". В дальшому згадані російські діячі договорюються навіть до того, що в такій ситуації „російські еміґранти не мають ані прав, ані виглядів на те, щоб вести боротьбу за ідеали, які вони із собою (на еміґрацію) принесли".

Цим своїм обвинуваченням, киненим вбік західніх демократій, вищезгадані провідники російської еміґрації ще раз засвідчили, що вони не уявляють собі боротьби з большевизмом без такої чи іншої безпосередньої сторонньої підтримки, і що російська еміґрація вже не тільки не хоче, але й справді таки не може об'єднуватися для такої цілі, як боротьба з большевизмом. Бо ж, коли хтось ведення такої чи іншої боротьби узалежнює від визнання, прав і виглядів в чужих, той, ясна річ, вже ніякої боротьби вести неспроможний.

ТРАФАРЕТ, ШТАМП, БАЙДУЖЕ СТАВЛЕННЯ ДО ЛЮДЕЙ ...

„Радянська Україна" з 7-го квітня присвячує передову статтю боротьбі проти формалізму і шаблону в партійному керівництві. Ось що читаємо, між іншим, у цій статті: „В практиці роботи партійних працівників все ще існують звичка до адміністрування, байдуже ставлення до людей, особлива прихильність до паперотворчости, гучних промов, засідательської метушні, до формалізму, штампу. Жива, корисна справа губиться через те, що до неї прикладає руку байдужа людина, яка найбільше дбає, щоб усе було „гладко", щоб в усьому додержати „форми" ... Прагнучи, щоб збори й наради проходили гладко, без несподіваних критичних виступів, нерідко намічають заздалегідь, хто і коли повинен виступати. В редакцію „РУ" надійшов лист від групи колгоспників артілі ім. Маленкова, Шрамківського району, Черкаської області, в якому вони писали про порушення статуту сільськогосподарської артілі і зловживання збоку голови колгоспу. Лист надіслано до черкаського обласного комітету партії. Згодом з обкому прийшла відповідь: перевіркою на місці, мовляв, встановлено, що всі факти, наведені в листі, не підтвердились. Довідавшись про це, колгоспники написали до редакції, що „ніякої перевірки не було, а голова свої шкідливі дії продовжує ..." Подібних фактів трафаретности в роботі і байдужого ставлення до людей збоку партійних організацій в цій статті наведено більше.

Олекс. Зозуля

ДЗВОНАР

Чорна завіса ночі покрила землю і, ніби каменем, придушила село. І хоч земля парувала й витискала з свого нутра зелені паростки, проте мало хто відчував цю блаженну пору року.

Сьогодні страсний четвер. Це той день, коли село Вільне Поле віками палало в огнях свічок. Та цього вечора вперше обірвалась нитка традиції, яку так дбайливо пряли наші предки. У церкві темно, — на вулицях безлюдно. Знесилене село стогне і б'ється в конвульсіях ...

Здавалося, що ця чорна ніч проковтнула все живе. Мертва тиша викликала якийсь моторошний страх. І коли крізь замурзане віконце хати діда Трохима кілька разів моргнуло світло, здалося, що ожило все мертве. Маленький язичок полум'я продіравив чорну завісу ночі.

Старий Трохим Лоза зустрічав дев'яносто другу весну. Тримався на ногах він ще міцно, хоч голод невимовно лоскотав його шлунок. Він добре розумів, що коли не роздобуде якоїсь їжі, то через кілька днів передчасно віддасть Богові душу. Але його вже не цікавила боротьба за це злиденне, окрадене життя. Його мучило щось інше. Все своє життя дід Трохим служив дзвонарем. Його руки чітко і майстерно вибивали гами на мідних дзвонах. І саме в цей день, у день Воскресення Христа, Трохим віддзвонював Божественну симфонію. Тоді здавалося, що тисячі мелодій витискали його руки з овальної міді. Але сьогодні вперше в своєму житті дід Трохим не може заграти урочистих пісень власної композиції. Його інструменти — дев'ять мідних дзвонів — пограбували москалі.

Стара Лукія розуміла свого чоловіка, але, замість поради, кинула докором:

— Кому ж ти дзвонитимеш? Знаєш же, що половина села вимерла, а решта ...

— Кому?! — сердито перебив дід і, не знаючи за чим, переступив поріг комори.

У коморі дід натрапив на старі гайки і шворені з колишнього воза. Вони підказали йому, що з чавунів можна зробити примітивні дзвони. І поліз дід на горище шукати тих старих чавунів.

На горищі було ще темніше, як надворі. Де саме чавуни, дід не знав. Він мусів рачкувати по всьому горищі і мацати всяку річ. На лівій половині намацав кучу, що нагадала йому колишніх курей. Друга половина була встелена половою та сіном. Аж у самому кутку дід натрапив на цілу піраміду чавунів. Відібрав п'ять штук і порачкував до виходу. Раптом під коліном щось тріснуло. Дід мацнув рукою і радісно вигукнув:

— Яйце! ..

Цілу ніч, ніби курка лапами, розгрібав старий Трохим своїми пальцями полову. Вигріб півтора десятка яєць, знайшов у сніпках трохи необмолочених житніх колосків, а в полові трохи зерна. Тепер він був певний, що заграє небесну симфонію і в дев'яносто другу весну.

Ще й на світ не благословилось, а дід Трохим уже варив пшеничну юшку. Йому було приємно сидіти біля плити і раз-у-раз заглядати в горнятко, де перекидались між бульками набубнявілі зерна. Коли зерна розполовинились, баба Лукія заправила юшку часником і сухим кропом. Такої смачної і споживної страви дід Трохим не куштував уже кілька місяців.

* * *

Великодня субота трохи порадувала людей. Хтось повідомив, що отець Павло з сусіднього села прийде святити паски. Правда, пасок у селян нема, але перепічки напевне у когось знайдуться. Ось у діда Трохима вже й крашанки лежать на столі, і перепічка вже спечена з того зерна, що в половіназбирав. Але ніхто не знає, що на дзвіниці висить аж п'ять чавунів, на яких, може востаннє, дід Трохим виграватиме Божественні мелодії.

Хоч люди були знесилені голодом, опухлі, проте до церкви прийшли навіть ті, що пересували свої ноги за допомогою палиці. Мабуть, тому о. Павло попросив знесилених людей вийти наперед і сісти.

Рівно о 12-ій годині розпочався обхід навколо церкви. І коли почулось „Воскресення твоє, Христе Спасе, ангели співають на небесах" — дід Трохим ударив у „дзвони". Він дзвонив довго і завзято. Дзвонив так, що по його обличчю горохом збігав піт. Хоч чавунні звуки не могли замінити мідних, але нагадували вони людям урочисті минулі дні.

Баба Лукія гордо стояла біля свого кошика з паскою. На неї дивилось сотні очей. Навіть о. Павло не відривав очей від її кошика. Хтось не стерпів і шепнув сусідові:

— Де ж це Трохим дістав муки, що таку велику бабку приніс святити?

Справді, Лукіїна бабка була висока, зарум'янена і помазана яйцем. А навколо бабки лежали різнокольорові крашанки. Хіба ж можна було відірвати від такої бабки очі! Ой, як хотілось кожному хоч розговітись такою бабкою ...

Ось ще раз обійдуть навколо церкви і почнуть святити паски. Баба Лукія напевно стане біля фіртки, покрає бабку на малесенькі кусники і, як проскуркою, почастує кожного свяченим. Та сподівання голодних людей були марні. Після посвячення чорних перепічок, дід Трохим ухопив свого кошика і разом з бабою Лукією почвалав городом.

Розговівшись свяченим, баба Лукія погасила недогарок свічки і почала приготовляти постіль для відпочинку. В цей час хтось постукав у двері.

— Хто там? — запитала Лукія.

— Міліція. Відчиніть!

До хати зайшли два енкаведисти.

— Паску празнуєте? Що ж це таке ... Ти ж старий, казав, що хліба не маєш, а святити поніс таку бабку, що і в кондиторській на вітрині не знайти.

— Та що ви, товаришу начальник! То вам неправильного доноса написали.

— Без крику! Кошик з бабкою конфіскуємо. Зараз розпочнемо розшук хліба, — і згріб бабку обома руками так, ніби хотів її проковтнути. Сердито зиркнув на Трохима і з усієї сили кинув бабку на долівку.

— Що це таке?

— Бабка, — відповів дід.

— Яка?

— Дерев'яна, бо на справжню муки нема.

— І писанки дерев'яні?

— Дерев'яні.

— То що ж ви святили?

— Перепічку, але ми її вже з'їли.

Енкаведист сплюнув і, не закривши дверей, вийшов на вулицю.

— Давай на Павлівку! — гукнув він до шофера.

Ще не встигло авто заховатись у кривих вулицях, як на подвір'ї діда Трохима вже мітинґували доморослі оратори. І коли Трохим вийшов із хати з бабкою в руках, всі замовкли.

— Оця бабка, — почав старий, — дерев'яна, тільки оздоблена зверху тоненьким коржиком. Як бачите, на цей раз донощик помилився. Але я справді знайшов трохи хліба, і вам скажу, де шукати. Шукайте по горищах у полові та в сніпках, якими вкриті ваші хати. — Він ще хотів щось сказати, та не було вже до кого ...

Десь опівдні майже кожна хата світила кроквами, а біля хат сиділи старі та малі і дбайливо перешукували кожний колосочок сніпочків.

Справді, в цей величний день усе село розговілося хлібною юшкою. Це вже була ознака життя і перша перемога в боротьбі з голодом.

ЛІТЕРАТУРА МИСТЕЦТВО РОЗВАГА

Яків Гніздовський

ЗАМІСТЬ КОМЕНТАРЯ ДО ДВОХ СТАТТЕЙ НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Мова тут буде про статтю мистця Любомира Кузьми під заголовком „Про модерне мистецтво", що появилася в „Свободі" з дня 2 березня ц. р. і про статтю мистця і поета Святослава Гординського, що появилася напередодні відкриття четвертої річної виставки ОМУ в Ню Йорку, надруковану в „Свободі" з дня 24 березня ц. р.

Стаття Л. Кузьми хронологічно перша: Стаття, з якої видно ерудицію автора, порушила так багато питань, зв'язаних з сучасним мистецтвом і так їх насвітлила, що це вимагало б деякої противаги в формі дискусії. Постараюсь висловити мою особисту думку на поодинокі твердження, не в пляні полеміки з ними, а тільки з іншого кута бачення.

Коли б стаття, що дуже гостро атакує тенденції сучасного, чи т. зв. модерного мистецтва, і не менш-гостро розправляється з модерною критикою, була появилась десь в безпросторі, то про неї можна б було сказати, що вона має деякі неправильні твердження, а тому, що вона появилася в означеному просторі української еміграційної дійсности, то її до того можна назвати з деякого погляду ще й негативною. Це не тайна, що наше середовище мистецьки відстале, і здавалося б, що головний натиск треба було би ставити на прискорення процесу. Стаття (мабуть і проти бажання автора) подає зелене світло до дальшого прямування відсталими дорогами...

Стаття наводить багато недоліків у сучасному мистецтві, які очевидно існують, але вона часто зводить з поля бачення, головну тенденцію. Що є в модерному мистецтві люди, які не вміють рисувати, це правда, — але чи і в другому таборі їх не бракує? А коли недоліки по обох сторонах, то їх не можна ставити за приклад слабости однієї сторони. Не треба врешті переціняювати вміння віддати рисунком реальний предмет (мабуть це мав автор на думці, коли говорив про вміння рисувати). Після певного тренінґу — це не так вже важко, і це ще не мистецтво. І що взагалі значить: вміти рисувати? Наш час ставить це питання відкритим. Для академістів — Руссо не рисівник, але він зумів передати чар своєї, хай наївної, візії. Дитина в своїй наївній чистоті передає також свій чарівний світ, наш загублений рай. І це побачив саме модерний мистець, що за словами Л. Кузьми, „іноді з високими здібностями й великим знанням, намагається (чомусь!) малювати як дитина. „Чому? — Тому, щоб показати, що душа міститься не тільки в академічній бравурі. В випадку Анрі Руссо — то був саме Пікассо, що побачив у цьому французькому примітивістові силу візії. Пікассо, ще тоді молодий, зробив для нього прийняття, запросив впливових у мистецтві людей, — і Руссо нагло пішов у гору. Відтоді прийшла мода на примітивізм. Мені оповідали, що вже давніше в Брукляні старший віком швець почав малювати і виставив. Преса розписалась про нього, як про нову зорю. Швець, перше, що вважав за відповідне з приходом слави зробити — розвівся з жінкою. Але на другий рік преса вже мовчала. І швець вернувся далі до своєї первісної професії і до жінки, що була впала на якийсь час жертвою слави свого чоловіка, а посередно — жертвою критики. І автор статті має рацію, що модерна критика багато лиха накоїла своєю софістикою. Але це виходить з незнання і з факту, що мистецтво ввійшло в стадію, в якій критерії змінилися, і за якими ще тільки шукають, і в якій тим, що не є зовсім вільні від тенденції важко нові тенденції схопити. Мені здається, що в основі примітивістичний рух, проти якого виступає Л. Кузьма, іде в напрямі емансипації і визволення і як такий з людського становища — позитивний. Що наш час переоцінює історію, і ставить фіґурки палеоліту і негритянську скульптуру вище клясики, то це не є намагання створити дефінітивну історичну ієрархію, а це іде в пляні ревіндикації і визволення, або бодай шукання „союзників" на шляху до визволення.

Крім примітивізму стаття гостро виступає і проти абстрактного і т. зв. безпредметового напрямку у мистецтві, і їм протиставляє певний реалізм, як природну тенденцію. Це може стосуватися хіба до малярства, чи різьби, бо, наприклад, архітектура у своїй природі є абстрактною, тож її саме з форми абстрактного, чи безпредметового малярства сильно заплідинили і спрямували її на шлях нового відрубного стилю.

Стаття говорить і про Фройда, і про глибинну психологію, в яку застрягла критика і частина сучасних мистців. Але, коли глибинна психологія, що за словами автора, находиться як фізика — в стадії, з-перед 150 років, то що тут злого, коли вони займаються тією ділянкою і тим допомагають її розвивати. (Очевидно, що тут часто гіпотези подаються за твердження, але чи так не є в кожній ділянці, що находиться в початковій стадії?). Проєкти, чи задуми літаків Леонарда да Вінчі, напевно незрозумілі його сучасникам, здійснилися мабуть понад його сподівання після кількох сторіч. Чому незрозумілі сьогодні і для глядача і часто для самого мистця продукти автоматизму в малярстві не могли б бути колись цікавими ілюстраційними матеріялами для нових психологічних відкрить?

Зворот до примітивізму й інші по думці автора неґативні тенденції сучасного мистецтва приводять його до висновку, що драбина вартостей перевернена. — Ясно, що перевернена. В історії вже нераз були перевернені драбини. Ортеґа і Ґасет прекрасно пише про уявну дискусію св. Павла з грецьким філософом про вартість. Філософ, що в той час знав усе, що до нього створив і записав людський ум, сказав: вартість в тому, що людина знає. А св. Павло відповів майже сучасним парадоксом, що вартість не в тому, що людина знає, а в тому, чого вона не знає (блаженні убогі духом). А Мальро звужує тему до мистецтва тієї ж самої перевернегої драбини: — Мистець катакомбів довго стояв перед ділемою, як він має представляти людину і Бога, і ця непевність паралізувала його творчість. Він не міг їх представляти так, як тоді представляли кесарів і сенаторів, які посилали його на арену виголодженим львам. В духовій площині людина не могла так виглядати. Людина в розумінні мистця катакомб була щось зовсім інше. Але які форми вона мала мати, того він ще не знав, він тільки відчував їх діяметральність. Форми римських „реалістичних" портретів були заокруглені, лінії були пливкі. Мистець катакомбів, що був у духовій діяметральності до римського світу, вибрав за свій засіб представлення людини і Бога протилежну до пливкої лінії — ламану. І ту ламану лінію з домішкою орнаментального орієнту ми бачимо через більш як тисячу років у Візантії.

Це була одна з багатьох більше, або менше перевернених драбин. Сьогодні вона також перевернена. Але це не так мистці її перевернули, вони тільки занотували її змінене положення. Причини тут глибші.

Неґативним, на думку автора, об'явам т. зв. модерного мистецтва він протиставляє своє розуміння гуманізму і реалізму, і треба було б ближче сказати, як вони мали б виглядати. Автор має рацію, коли пише, що справжня творчість не полягає в копіюванні природи. Але деяка кількість копіювання, він пише, є конечна. Що значить деяка кількість копіювання? Якого саме відхилення від природи треба, щоб говорити, що це мистецтво. Того „відхилення" шукають сучасні мистці різних напрямків, і ми сьогодні не знаємо, котрий з тих напрямків буде домінантний і котрий надасть дальший напрям розвитку, а тим самим не можна їх, як це згадана стаття робить, неґувати. Пропонований автором гуманізм і певний реалізм базується більш на неґації існуючого стану, як дає нові розв'язки. Подібний рух тепер у Франції під проводом маляра Льоржу, але на мою думку, там також більш дефензиви, ніж нової потреби. Мистці відбиваються від крайнього модернізму і впадають в історію, як її сателіти. Для нової духовости нашого часу буде мабуть байдуже, чи вона буде одягнена в форми більш, чи менше зближені до історичного реалізму. Саме її народження і існування зродить для неї найбільш їй відповідні шати, а перше треба було б їх найти.

•

Напередодні відкриття виставки ОМУ появилась стаття Святослава Гординського, що торкається ситуації українського мистецтва у вільному світі, а зокрема самої виставки. Стаття дуже оптимістична так до загальної ситуації, як і до самої виставки. Скількість надісланих на виставку творів була така, він пише, що організатори мали прямо клопіт все порозміщувати. А коли взяти до уваги, що у виставці і деякі мистці не брали участи, як: Козак, Бутович, Кивелюк, Дмитренко, Баляс, Черешньовський, Мухин, Кузьма, Луцик, Радиш, Доманик, Соловій, Гуцалюк (і мабуть інші), то читач матиме враження, що з

(Закінчення на стор. 5-ій)

О. Чернова

ГРОМАДЯНКА ТИСЯЧОЛІТЬ

Так означує Докія Гуменна приналежність Мар'яни — героїні свого роману - хроніки „Хрещатий Яр". Досить своєрідна спроба — прикріпити людину громадянством у часовому просторі. Історики і соціологи, неприязні до українських тисячоліть можуть і те спекулятивно заперечити, але позбавити такого громадянства ніхто не може. Совєтська держава прав громадянських Мар'яні не дала, вона була завжди безправна і під загрозою позбавитись навіть фікції прав, а от у часовому просторі є безпека і це дає певність і силу.

Громадянка Мар'яна не має генеалогічного дерева, освітленого історією, та при такій постанові справи воно їй і не потрібне. Вона нащадок незлічимих схрещень безіменних. Її збірний предок це — народ, а що вона вірить у вічну тривалість народу, то рід її не може заникнути, ані його не можна знищити. Її висунула повнокровна і живуча маса. В її глибині і давнині гніздиться фізичне і духове коріння Мар'яни. Вона кровно зв'язана з українською стихією, з Києва, як вершенням творчого духа тієї стихії. Тому, коли на Київ насувалась чергова навала орди, Мар'яна, хоч мала можливість уникнути фізично її наслідків, не знайшла духової можливости відірватись, для того, щоб далі нидіти в „Уфімській Україні".

Мар'яна залишається не тому, що сподівається чогось від нових завойовників, а тому, що хоче сама все побачити, переконатись. Вона вирішає — „Що Києву те мені". Побачила, переконалась і переказала.

Хрещатий Яр роман-хроніка у трьох частинах. Перша — Київ напередодні подій. В ній передано той настрій тривожного, боязко-радісного н а п р уження, яке охоплює одиниці і цілість напередодні основних змін, перед надходячим невідомим завтра. Друга — період окупації, де показано повне розпаношення певних у своїй перемозі завойовників, безглуздя їхньої політики вже запляновааної із зародком неминучого краху, всю систему злочинів, які діються над народом. Завойовників, які роблять все наче із метою викликати ненависть. Третя частина — присмерк свастики, свідомість неминучої прогри і останні розпачливі лютування загибаючого хижака. Над Києвом нові хмари — надходить відплата червоних.

Стиль оповідання напружуючий. Він цілковито передає настрій доби — оте кожночасне: бути чи не бути. Вражає маса матеріялу. Зміст образів сконцентрований, часто аж на шкоду розвитку їхньої теми, часом це тільки побіжний нарис, часом тільки кілька рис, які треба відгадувати. Це насуває думку про надмір матеріялу для твору і думку про потребу розгорнення роману у трилогію. Якість такого твору забезпечена і кількістю матеріялу і його правдивістю і добором типів дієвих осіб, образи й історію яких треба тільки розвинути.

Мар'яна все побачила, все занотувала. Маса образів, нарисів, подій, ситуацій, типів. Це калейдоскоп трагічних сцен доби повного панування зла, коли злочин було узаконено, обґрунтовано „науково" і він переводився із технічною удосконаленістю.

Дві скелі — каже авторка — насувалися одна на другу для смертельного зударення, а між ними український нарід і ціла ідея українства „завішені на павутині над безоднею". Український нарід між ними і то затруднений своїми внутрішніми переживаннями із безліччю старих і нових питань. В тій саме добі між рухом двох скель відбувається ще зустріч, і також певні зударення, інших — вже українських сил, відбувається зустріч двох українських світів — Сходу і Заходу. Зустріч трагічна тим, що люди двох світів не пізнали себе, бо змінились за роки життя у різних духових атмосферах. Зустрілись і задивились одно одному у вічі із жадобою збагнути. Обидві під однією загрозою, обидві приречені на страту. А часу збагнути і дорозумітись і не було в тій добі.

За блискучою армією на Україну посунуло шумовиння із самого дня скаламученого до глибини німецького народу. До чужого сміття потяглось сміття місцеве, а народ борсався під ним за збереження душі і тіла.

Все трощиться, розщіплюється, старі тканини розпадаються. Авторка проти рожевих окулярів. Все показано у справжньому світлі. Авторка сміло дивиться дійсності у вічі, а дійсність така, як Хрещатик тоді — „... нічого цілого, мільярди площ різних форм у безсистемному хаосі". Дійсність така, що перед нею тільки упасти в порох, самому стати порохом, а проте... Особливістю книжки є власне те, що охоплюючи добу наче неминучої заглади всіх цінностей і самого буття українського народу, вона не викликає резиґнації. Ані фаталістичних настроїв, ні сліз розслаблюючого розлучення, ніякого духового послаблення чи покори перед жахом дійсности. Навпаки, — вона нищить занепадницькі думки, підсилює, утверджує певність у непоборності правди, у тривалості українського народу, будить почуття спротиву та ненависти супроти всяких гнобителів і паразитів.

Тривалість народу є вічна, потверджена тисячоліттями. Міняються форми, а суть одна. Із попелу і руїни ця суть постає оновлена і постає тільки своєю власною потужністю. Сила у тій народній суті і вона не дасть загинути при зударі ворожих сил. Народ сам по собі непричасний до таких зударень і не сміє пристати до ні однієї сили, бо вони чужі і ворожі. Ідея внутрішньої сили одиниці і збірности є провідна у творі Хрещатий Яр. При свідомості тієї сили песимізм перетворюється в оптимізм, який і є вислідним акордом твору.

Те, що у головній поставі твору Мар'яні поєднується дійова особа із спостерігачем-свідком є символічне. Вона — Мар'яна є цілком самітна, не має назовні жадного джерела для черпання сил і находить їх тільки в собі. Находить досить для того, щоб утриматись на своєму властивому місці, не кинутись до жадної стіни. Всі її рішення є самостійні і являються вислідом глибоких душевних процесів. Тисячі питань терзають її мозок і вона сама мусить найти відповіді на них. На її овиді нема такої людини, яка могла б їй помогти. Її людина — то є цільна особистість, ідеальна сполука доброти і сили. Вона прагне і шукає добрих не від кволости а від сили. Вона вірить в те, що такі одиниці є. Десь вони існують такі самі самотні як вона, так само двигають свій тягар. З такими вона перегукується, пристає до партії справедливих.

Осамітненість Мар'яни протягом всього часу не раз наводить читача на думку про теорію екзистенціоналізму. В кожному разі вона має відвагу визнавачів тієї філософії — відвагу знати жах своєї загублености і жити і діяти. Але її самотність — не ота завішеність в просторі, від того вона врятувалася тим, що проводить лінію від себе у глибину тисячоліть і тримає через неї тісний зв'язок із предками, як справжня буддистка. Ця лінія — то її корінь і він міцний та здоровий. Звідси та сполука духового здоров'я і біологічної живучости у неї, що її треба приймати як символ цілого українського народу.

Однак, констатуючи силу народу в цілому, авторка не прижмурює ока на наші слабості, а головно бичує м'якість — отой розрив між силою і добрістю. У нас, каже, багато м'якушок, готових всякому служити і тут ставить авторка вимогу до української людини — „Або ти будь друг, або ворог". Треба бути ніжним від великої сили, а не таким, яких ніжністю тільки на ролю жертви придається, щоб у постійній виміні жертв між людиною і Богом ми не були завше жертвою. Треба навчитись пізнавати одно обличчя у всіх подобах: в Гайдамаках Шевченка, в Петлюрівських хлопцях, у колгоспних трактористах, в галицькій молоді, одержимій ідеєю здобуття Україні державности. Інакше загибіль. „Наша місія виявити волю до свого щастя, а це веде до потреби мати свою державу. Тільки національною дорогою вийдемо у світові простори. Всі сили на те, щоб не заглушила нас кропива, щоб побитий морозом цвіт таки дав плоди, які зродить наш ґрунт, не насильне прищіплення".

Оце кілька висновків, до яких доходить Мар'яна, тисячі раз перебравши по нотці всі свої питання, сумніви, зважуючи все, аналізуючи під мікроскопом. Ті висновки вже скристалізовані раз на завжди. В них чується непорушима основа, яку вже нічого не може захитати, що б не прийшло у життя Мар'яни і її народу. Такі висновки вона зробила із тяжкого досвіду і про те все хоче сказати, втілити свої думки у слово. Але таке можна сказати лише у своїй державі, або десь у вільному світі. Своєї держави нема. Натомість насувається те, що було наскрізь фальшиве, де людина не могла себе здійснити. Треба буде жити знову у світі подвійного думання, а Мар'яна не вміє подвійно думати і не хоче. Отже для Мар'яни нема сумніву — треба йти у світ. Була безправна у своїй батьківщині, а тепер ще бути таврованою?! Ні!

У візії суду, де Мар'яні обіцюють все тільки за слова — „Я винна". Мар'яна завзято відповідає — ні! І кидає в очі своїм суддям „Це ви винні!"

Отже треба йти у світ прославити українську Пречисту, що просвічує нам із віків і не дає загинути.

Не можна дома, то йти у світ. І пішла — „... У тополеву безвість. У нікуди, до свого неминучого завтра. Яке не страшне майбутнє, треба в нього врізуватись".

І вийшла Мар'яна із Києва з живою душею, із повним наплечником образів того, що вже минуло, переповнена думками. І в чужому світі найшлось місце, де можна сказати своє і сказала — втілила думки у слово.

Читайте всі — друзі і вороги. Слава тим, що життя віддали за свою правду, тепла згадка тисячам безіменних на тім жертвеннику, докір слабодухам, вічна ганьба плазунам і прокляття гнобителям.

Яке б не було майбутнє, треба в нього врізуватись...

Ірина Ш. Шуварська

**

На схилене плече
волосся, віддихнуло —
[спало,
і притулилось світло
до обличчя. Проблищить
свавіллям, покружляє,
і руки в райдужнє здіймає,
бризками у світ
похмелене.

Метою
захоплена;
[спішаться кроки,
вільно голова
підноситься з трави,
шукає квітів.

І сміючись вона,
іде, невтомлена, з ланів
волошками,
[принадна бджілці;
танець обдаровану
[прийняв,
любити.

Валентина Пінова

ЗАХІД СОНЦЯ

Не пером, а пензлем хтіла б я писати,
Щоб казковий вечір ближнім показати.
Віршем, ані казкою не передаси
Барвну мальовничість тихої краси.

Дім поза деревами ясно-золотий,
Хоч насправді, знаю, є він голубий.
Та в шарлаті променів, як в огні палкім,
Він горить і світить золотом живим.

Хоч блакитне небо, світла далина,
Але хвиля в озері грає-вирина
І до нас блискучим шляхом поспіша:
Прихід щастя й радости відчула душа.

Та сідає сонце, гасне за горою.
Присмерк відзивається на душі журою.
Сумно я пригадую у краю моїм
Тихий берег, озеро, дальній, рідний дім.

Там гладінь озерна, вечір над водою,
Безрух, безгоміння, тиша навкруги.
І постали в пам'яті смужкою ясною
Юности моєї дальні береги.

Заховалось сонечко. Прохолола й тінь.
Озеро вкриває вечерова синь.
Сумно йти додому, стомлена хода.
Тільки в світлі місяця мерехтить вода.

Пластова Ватра

РІК III. Ч. 4 (26)

З нагоди святкувань Воскресення Христового і дня нашого Патрона — Святого Юрія вітаємо щиро Нагального Пластуна, всіх членів Пластових Проводів та все пластове Братство і наших Читачів

Редакція „ПЛАСТОВОЇ ВАТРИ"

Леся Храплива

ПЕРЕД СВІТАНКОМ

Це тільки часом так... В важкому сні
Зідхає ластівка під церковці піддашшям.
Бо ж згасло світло в кожному вікні
І тьми всесильної ніщо не страшить.

Розбитий хрест на копулі старій,
І птиці гніздяться у храмі Бога...
Це часом лиш: у сірості без мрій
Безкровним привидом блукає спогад.

Це так навік? Ось поміж цих руїн?
Минулих днів?
І в тиші гласом грому
Звістить невидане воскресний дзвін,
Розкриє небо невгасимий промінь.

У СВЯТО ЮРІЯ

У наших батьків — українського простолюддя — Він володар молодої землі, плугатар, що землю навесні одмикає, трубач - вівчар, що в трембіту золоту трембітає — весну будить і йому у відповідь гори - долини зеленіють, сади цвітуть і пташки співають...

У нас — юнацтва — Він символ вічно молодих мрій. Тих, що за них боролося і що їх добувало молоде християнство. Мрій, як творило і квітками на недосяжних замках саджало, щоб добувати їх — давнє лицарство. І мрій про правду, красу й добро сьогоднішніх юнаків усього світу.

В нашій легенді про нього: пісня далекої дороги, незнаної пригоди. І бій із змієм, перемога й визволення царівни і славний поворот до своїх і чужих. І боротьба із старим — з поганством за молоду, нову віру і муки і смерть за неї. І невпинне змагання з неволею, ворогом і злом, що навколо нас і в нас самих — сила, мужність і витривалість. І служба військова — посвята, дисципліна й лад.

І тому день Юрія — свято наших мрій. Це їм розпалюємо вогні і квітчаємо ворота наші. І їх зустрічаємо у весняну ніч Юрія. Їх — мрії, що сильніші за нас, за всі перешкоди, що запалюють наші смолоскипи й озброюють молоді руки до боротьби із сьогоднішнім за прекрасне, невідоме завтра.

Самітний Олень

НАШІ ЧИ ВАШІ СВЯТА?

— Мамо, чи ми справді їдемо до Ірочки на їх Великдень?
— Як на їх — на наш Великдень, на український!
— Чому наш? Та ж ми вже святкували в квітні?

Ви бачите вираз здивування у ясних дитячих очах і при цьому певне заклопотання. Але й у Вас воно не менше — вияснити нескомплікованій дев'ятирічній головці проблему святкувань за новим і старим стилем не так то й легко.

— Бо як же ж то — тепер буде український Великдень, а ми що, не українці? Ми також співали „Христос Воскрес" і святили паску — тільки в іншому часі!

Скільки питань сиплеться на вашу голову, на які важко знайти відповідь таку логічну, як цього вимагають діти. А ці питання зустрічають вас усюди: дома, у знайомих, у пластових домівках. Наростає нова проблема, ще одне ускладнення у важкому вже і без того вихованні нашої молоді. Чи свідомі цього батьки і ціле громадянство? Якось так мало досі про це говориться, а й наша преса не любить порушувати такі теми. Ми свідомі того, що не ми покликані шукати розв'язки цієї справи і не беремось дискутувати, що було б правильне — задержати у всіх консеквентно старий календар — чи перейти на новий. Український Пласт, ставлячи на першому місці „Вірність Богові" у цілій своїй побудові кладе сильний натиск на релігійне виховання. Тому це питання є темою частих дискусій і призадуми усіх пластових виховників, що поважно підходять до своїх обов'язків. Так воно все було — так є і тепер.

Але в останньому часі ми зачинаємо ставати дещо безрадні перед ситуаціями та проблемами, які переростають наші компетенції і сили. Ось тільки декілька прикладів, що їх поставили нам виховники під час недавнього вишкільного курсу Орлиного Круга.

В одному пластовому Осередку наша церква перейшла на святкування за новим стилем. Однак гурт пластунів і їх батьків придержується таки старого календаря. У висліді чується від наших новачат такі побажання: „Не я б'ю, лоза б'є, за 5 тижнів український Великдень..."

В другому пластовому Осередку частина громади святкує за новим стилем, друга залишилась при старому — є дві церкви і два різні календарі. Але прийнялося звичаєм, що пластуни все держать почесні стійки біля Божого Гробу. І тепер, яка заковика виховникам — правильно розподілити кожного члена пластової станиці і не вразити нікого з батьків.

В іншому знову місті всі українці придержуються ще старого календаря, але у віддалі під години їзди є другий Осередок, де вже святкують по новому. Тоді, коли в одному піст — в другому уряджують пластуни забаву, запрошуючи в першу чергу найближчих сусідів. Частина молоді знає, як поступати й підходить з відповідною повагою до ситуації, але інші роблять собі з цього „спорт". „Коли там дозволене — то чому не скористати?"

Це тільки кілька прикладів на проблеми, з якими доводиться тепер зустрічатися нашим виховникам. Чи не заважкий це тягар на їхні плечі — але зокрема і на плечі цієї молоді, що тепер розвивається? Та ж вони вже і без цього живуть у вічному роздвоєнні: чуже середовище — український дім, батьки одних переконань політичних — найближчі сусіди земляки інших, а тут приходить ще один штучний поділ на вас і — нас! Як тяжко це зрозуміти молодим умам, що хотіли б сприймати все просто і без „але". Справа зміни календаря була темою теоретичних дискусій ще перед десятками років — тепер це вже не теорія, а життьове питання, яке дійшло до свідомости навіть наших дітей і ставить їм ще одно „чому"...

Хто і як може їх звільнити з цієї зайвої проблематики?

Пл. сен. О. Кузьмович

ПЛАСТОВА ВАТРА

Редагує пл. сен. Ольга Кузьмович.

„Святий Юрій"

малюнок ст. пл. Б. Титли в травневому числі „Готуйсь"

ЩЕ ДО БАТЬКІВ — МАТЕРЕЙ

В попередньому числі „Пластової Ватри" пл. сен. Кузьмович сформулювала в статті „Ключ під витирачкою" питання згубних наслідків у вихованні дітей, наслідком відчуження матері через її заробкову працю у вечірніх годинах. Поставлене нею домагання до матерей присвячувати більше часу вихованню дітей, навіть коштом обниження життьового рівня дому, на жаль, не вичерпує помилок, яких допускаються теперішні батьки-новоприбулі у вихованні своїх дітей, зокрема членів Пласту.

Навантажуючи себе надмірно працею, зокрема, матері, не лише позбавляють своїх дітей свого виховного впливу, але теж своєю поставою до заробітків і гроша виробляють у дітей переконання, що заробіток і гріш є понад все, є навіть понад материнську любов і прив'язання до дітей, чи понад заінтересування їхніми справами, проблемами та болячками. Коли мама зрікається можливости бути зі своїми дітьми, бавитися з ними, розмовляти та в разі потреби потішити, чи давати поміч — а йде заробляти гроші і то в вечірню пору, то значить, що заробіток і гроші є найважливіші і для них можна занедбати все.

Коли ж при цьому батьки нерозважно стараються надігнати втрачене і в часі недільних днів хочуть показати дітям свою любов видаванням грошей на витребеньки, або просто даванням дітям грошей т. зв. „спендмані" без спеціяльного призначення, то роблять ще один фатальний крок у виробленні життєвого світогляду дітей. Діти, що звичайно вже зі своєї природи є наставлені на легке, безжурне життя, знаходять в такому середовищі ідеальну атмосферу для розвитку злих прикмет характеру. Вони не призадумуються над тим, що втомлена цілоденним поранням вдома мати, мусить давати із себе останки сил, щоб дотягнути до кінця вечір на заробітку, — а бачить радість в очах матері, яка купуючи, чи даючи дітям гроші тішиться, що може зробити їм присмність і виказати їм тим свою любов. А навіть хоч і декотрі старші діти вже розуміють тягар праці батьків, їм здається, що присмність уживання гроша вдесятеро перевищає муку при праці. „Трохи муки, — а потім бався досхочу, купуй що хочеш" — одним словом видавай гроші. От і життєва філософія теперішньої молоді.

Не диво, отже, що багато дітей вже в доростаючому віці не тільки йде працювати, але просто стає невільником праці, кожну хвилину використовує на заробіток, на те, щоб в найближчу неділю пропустити зароблені гроші, чи купити собі кращий одяг, або новішої марки авто. Для них чужим є наставлення, яке защіплювали нам наші батьки: працелюбимість, як чеснота (праця за совість, а не за гроші), заробіток, як джерело збагачення творчого капіталу, так духового, як і матеріяльного, — джерело ощадностей. Виховувані в теперішньому дусі діти ненавидять працю і коли не можуть дістати за неї грошей, вони її ніколи не будуть виконувати. Праця — це конечне зло, по якому мусить прийти розкіш видавання грошей, пустого і бездумного.

Переважна маса покоління теж заробляла лекціями в доростаючому віці, але головно на найконечніші життєві потреби, чи потреби духової культури, бібліотеки, пластові виряди чи краєзнавчі прогулянки, або спортові.

Таке наставлення защеплювали нам наші батьки передусім своїм прикладом, поставою до заробіткування та видавання грошей. Таке наставлення сприяло з однієї сторони науці цінити працю і гріш, а з другої сторони спрямовувало думки молоді у сферу ідеалістичних заінтересувань. Тоді теж і Пластові легше було плекати у своїх членів пластові чесноти патріотизму — безкорисної праці для громади, ощадности, жертвенности на громадські справи і т. д.

Отже, батьки і матері: Не обманюйте себе і своїх дітей. Потураючи діточим примхам у видаванні грошей на пусті розваги, лакітки і дурнички, Ви лише творите пригожий ґрунт для виховання легкодушних, пустих характерів, не здобуваючи при тому ані їх любови, ані вдячности. При тому ще й утруднює працю Пластові.

яр.

З пластової хроніки в Шикаґо

Пластова Станиця в Шикаґо нараховує тепер 284 членів.

Дівочий Кіш складається з куреня (ч. 6) ім. Марка Вовчка і з гнізда новачок „Квіти з Верховини". 60 юначок куреня згуртовані в 7 гуртках. Курінна Команда має такий склад: Курінна — пл. розв. М. Нагорняк, суддя — пл. розв. Д. Турула, писар — пл. розв. А. Кришталь, скарбник — пл. розв. В. Ольшанська, хронікар — пл. розв. Х. Мицик, господар — пл. розв. Оксана Хоркава.

Гніздом новачок проводить ст. пласт. О. Шевченко-Масник. Гніздо має 43 новачки.

Курінь взяв участь в Дні Католицької Преси, влаштованім для пластової молоді Котолицькою Акцією Пань.

Дня 11-го березня спільно з куренем юнаків влаштовано Шевченківське свято.

Курінь підготовляє „Гагілки", з якими має виступити на парафіяльнім свяченім. Рівночасно йде підготова до Свята весни.

Хлоп'ячий Кіш начислює 101 член, в тім 50 юнаків в курені ім. І. Чмоли і 51 новак. Склад курінної команди: курінний — пл. розв. Ярополк Білинський, суддя — пл. розв. С. Пігут, писар — пл. розв. Я. Мартинюк, скарбник — пл. розв. І. Гула, господар — пл. учасник Я. Самиця. Курінь ділиться на п'ять гуртків. Члени куреня брали участь в академії „Молодь Франкові". Багато юнаків займаються активно спортом і плянують влаштувати внутрішньокурінні змагання.

В новонабутім домі урухомлено пінґ-понґову ланку.

Розплановано на найближчий час ряд прогулянок і йдуть приготування до влаштування літнього табору. Влїті плянується перевести каякову прогулянку.

Пластовий Дім у великій мірі зактивізував життя станиці. Молодь, яка перед тим не мала де сходитися — радо перебуває у домівці. В зимовому сезоні були влаштовані вечірки з танцями, які тішилися великим успіхом.

З набуттям дому можна було розбудувати новацькі гнізда. Зголошення напливають кожної неділі і тільки брак впорядчиків не дає змоги побільшити гнізда. Одною з найпекучіших потреб — інструкторські курси-табори для впорядників.

Оксана Лятуринська

І ЗРИНЕ КІНЬ

І зрине кінь у високінь,
як є, в похідній збруї,
і дух твій вбраний
[в кармазин.
І запитає Юрій:
„Що мав ти над життя
[дорожче?
Що на землі досяг?" —
Я воїн був, Побідоносче,
доніс свій золот-стяг.

Із збірки „Гусла"

ПЛАСТОВИЙ ДІМ У ШИКАҐО

Історичною датою для пластунів Шикаґа був день 25 вересня 1955 р., коли це Комітет Купна Пластового Дому при Станиці в Шикаґо приступив до переговорів зі СУМА у справі відкуплення від цієї організації їхнього дому. Правда, такі Комітети існували вже від трьох років з різним особовим складом, але якось важко було їм рішитися на такий важливий крок. А потреба більшої домівки була очевидна, як також очевидним було, що тільки власний дім може розв'язати ту проблему. Бо ж пластова молодь — як кожна молодь — не надається на льокатора. Три роки йшли дискусії на ту тему, обговорювано справу збирання фондів — і у висліді на банковім конті було 512.82 дол., які вплинули не зі збіркової акції, а з коляди.

Збіркову акцію розпочато офіційно на Пластовім Свяченім у травні 1955 року, але поза це свячене акція не була поширена. З однієї сторони літній сезон не сприяв збірці, а з другої не було особи, яка б посвятилася тій акції. Щойно у вересні докооптовано до Комітету декілька нових осіб і створено окрему Збіркову Комісію. А рівночасно трапився і відповідний об'єкт, який і розміром, і ціною якнайкраще надавався на Пластовий Дім. Все ж витрачено ще чимало часу на обговорення всіх „за" і „проти". Ті засідання протягалися густо-часто до пізньої ночі і мало що не „вбили" постанови про купно. Вкінці в половині грудня підписано контракт і перебрано дім. В тім часі Комітет мав уже 4,000 дол., а 12,000 дол. позичено в місцевій Кооперативній Кредитівці за підписами усіх членів Комітету.

Господарку в новонабутім домі розпочато від конечних перерібок й адаптацій. В першу чергу перероблено систему огрівання, замінюючи стару вугляну піч модерною, оливною, далі допроваджено до ладу пивницю, якої половина була небетонована. З черги відмальовано цілий дім, а останньою великою роботою була перерібка другого поверху на коридорну систему (окремий вхід до кожної з п'яти кімнат). Закуплено теж конечний інтентар. Та це далеко не все, що треба зробити в Пластовім Домі, який дуже оживив працю Станиці. Багато ще роботи перед нами, та це залежне від ходу дальшої збірки.

На сьогоднішній день фінансова сторінка представляється в такий спосіб:

ВИТРАТИ:

Ціна купна дому	$ 16,000.00	
Капітальний ремонт	$ 2,160.00	
Закуп інвентаря	$ 787.00	
Разом		$ 18,947.00
Біжучі направки	$ 357.00	
Адміністраційні витрати	$ 530.00	
Правні витрати	$ 246.00	
Разом		$ 1,133.00
Разом усіх витрат		$ 20,080.00

ПРИХОДИ:

Вплати Пластової Станиці, Пластприяту і Сеньйорів	$ 4,890.00	
Вплати батьків пластової молоді і збірка серед громадянства	$ 5,220.00	
Коляда, збірка на жетони і дохід з імпрез	$ 2,390.00	
Разом усіх приходів		$ 12,500.00
Залишається довг до сплачення в сумі		$ 7.580.00

Як на короткий час (шість місяців) висліди збіркової акції виглядають вповні задовільно, та це не значить, що Комітет не ставить собі більших завдань. Здаючи собі справу з усіх обтяжень, які лежать на нашій громаді — Комітет знає, що проблема виховання молоді займає однак, головне місце в нашому житті. І тому ніякі пожертви і ніякі труди не повинні бути завеликі, коли йде про збереження молоді.

Список жертводавців на Пластовий Дім буде проголошений окремо. На цьому місці хотілось би вирізнити тих, які своєю працею причинилися до допровадження дому до теперішнього стану. Сеньйори були зобов'язані до праці і тому не можна перечислювати всіх тих, які по своїй спроможності виконували призначену їм роботу. На окреме вирізнення заслуговують однак батьки і прихильники пластової молоді, які присвятили не один вечір і не одну суботу на працю в домі, а саме: пп. Матусяк, Кульчицький, Ожґа, Ліщинський Вол.; Струць, Островський, Атановський, Смолинський, Драґанчук, Ґула, Климкович.

Без їхньої допомоги Комітет не був у силі виконати всіх запланованих робіт. Хай ця скромна подяка буде їм винагородою за їхні труди.

Пластун

ЛИЦЕМ ДО ГРОМАДЯНСТВА

Передача Пластового Дому в Шикаґо до ужитку молоді наступила в лютому 1956 р., а 1-го квітня ц. р. влаштовано обід-бенкет для громадянства, щоб показати йому, як використано всі пожертви і датки.

Підготовкою бенкету займався окремий комітет пань, зорганізований пл. сен. Т. Кисілевською. То ж не диво, що вже перший погляд на залю і на заставлені столи робив дуже приємне, „запрошуюче" враження.

При столах засіло 165 осіб, з них коло 70 як репрезентанти організацій і товариств. При головнім столі побіч голови Крайової Пластової Старшини у ЗДА ред. Богдана Кравцева і пароха о. д-ра Володимира Ґавліча та представників місцевої Пластової Станиці в особах станичного д-ра В. Помірка і голови Комітету купна Пластового Дому д-ра Р. Крупки — сиділи д-р В. Сіменович, головний радний УНС п. Тарас Шпікула, а далі представники таких організацій: Пластприят, Кред. Ощади. Каса „Самопоміч", кооперативне товариство „Самодопомога", Окружний Комітет УНСоюз, Дім Відділів УНС, 22-ий Відділ Союзу Українок, Сестрицтво Благовіщення, Марійська Дружина, Гетьманська Громада, „Провидіння", Український Робітничий Союз, 379-й Відділ УНС, ООЧСУ — Відділ ч. 8, СУМА ім. Павлушкова, Т-во „Самопоміч" — Відділ у Шикаґо, Нова Сцена, хор Славута, Леви, Братство Дивізійників, Католицька Акція Пань, Український Музей, АБН. Обід розпочали пластуни молитвою. По обіді першим промовляв д-р Роман Крупка, який дякував усім за чисельну участь, що наявно свідчить про широке заінтересування громадянства пластовою організацією. Від імени молоді виступав курінний 6-го куреня ім. Івана Чмоли пл. розв. Я. Білинський, дякуючи коротко Комітетові і усім громадянам-жертводавцям за уфундування Пластового Дому.

Дуже змістовне слово виголосив голова КПС ред. В. Кравців, вказуючи на велике завдання Пласту, яке може бути виконане тільки при співпраці і допомозі усієї української громади. По нім промовляв о. д-р В. Ґавліч, якого відданість справам виховання молодого покоління є загально відома.

З черги забрав голос голова Пластприяту п. М. Драґанчук, який передав Комітетові чек на 500 долярів, як вклад, чи радше першу рату вкладу Пластприяту в Пластовий Дім. А далі почали напливати привіти і пожертви від товариств і поодиноких осіб разом на суму 2,680 долярів. — Від УНСоюзу вітав пластову молодь з новим досягненням головний радний і голова місцевого Окружного Комітету та Дому Відділів п. Тарас Шпікула. Від кред. кооперативи „Самопоміч" говорив інж. А. Артимович, від ООЧСУ п. Кобилецький, від Т-ва „Самопоміч" п. Мицик, від Українського Музею проф. Ю. Каменецький, від АБН п. Гікавий і від СУМА п. Багрій. Закінчив промови станичний д-р Помірко, який ще раз дякував за участь в бенкеті і за пожертви.

Закінчили всю вдалу імпрезу пластуни відспіванням гимну Закарпатський Пластунів.

Т. Л.

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО У СТАНИЦІ НЮ ЙОРК

Дня 31-го березня цього року відбула Пластова Станиця в Ню Йорку „сходини зі своїм найбільшим Впорядником — Тарасом Шевченком" — як влучно назвав цю імпрезу у вступній промові станичний — пл. сен. О. Сокіл.

Заля Народного Дому почула спів новачок та зворушливу деклямацію роя „Конюшинки" — „Сонце України", деклямації новаків О. Кебала та С. Білого та збірну деклямацію новаків роя братчика Влодка — „На Чернечій Горі" — Р. Завадовича.

Зайво і згадувати, що точки програми, що їх дають новаки — у кожному такому святі — найзворушливіші.

Від юнацтва відчитала юн. Уляна Кебало із Куреня ім. Олени Пчілки реферат про Шевченка - маляря, далі сценку „До залізних стовпів", що її вивели юначки Ксеня Клюфас та Тамара Скоробогата. Юначки куреня ім. Лесі Українки дали вдалу інсценізацію „Розрита могила".

Всі пластуни вітали з особливою радістю виступ юнака-піяніста Любка Крушельницького. Добре підготована була мельодеклямація юначки Марійки Король „Думи мої", на тлі курінного хору.

Старша пластунка Люба Ткачук виголосила добре інтерпретований уривок із „Неофітів".

Замітні були теж гарні стилеві народні одяги виконавців та багаті вишиванки, що в них українським дітям все ж таки найкраще!

Чого ж шукаємо в таких імпрезах? Не якогось небувало високого мистецького рівня, бо такі вистави — типово аматорські. Слово ж Шевченка завжди те саме — і звичайно повторюються завжди ці самі уривки із „Кобзаря".

Але тут із болючою просто напругою шукаємо відповіді на одне питання: — Як сприйняло молоде покоління віщий голос Кобзаря? Чи можна вірити, що піде й воно нелегким шляхом, який Він вказав?

І не важко було найти відповідь у жевріючих оченятах над китицями квіток, що їх складали діти „батькові Тарасові". І не важко було вичитати у задуманих личках: завдяки наполегливій праці виховників — слово Шевченка розбудило у серцях дітей тугу за їх прабатьківською спадщиною. Слово Шевченка живе та животворче і для цього покоління нашої молоді, дармащо вже ледве чи пригадує воно далеку Батьківщину.

І тому виходимо із таких святкувань скріплені на дусі та повні вдячности до таких виховників, як гніздова пл. сен. Стаха Гойдиш, що влаштовуючи це свято, вміла так зацікавити молодь.

ЗАМІСТЬ ФЕЙЛЕТОНУ

„...Йшли діди на муки..."

Підземелля — це був перший етап нашого „концентраку". Старий вислужений „капо" — Мортек заманив наперед туди Помідора і його будучого зятя, запевняючи, що роботи не буде більше, як на годинку. Слова ці показалися тільки пропаґандою, бо на ділі вже першого вечора сиділи вони там, копаючи сиру землю і кладучи бетон, поза північ. На другу ніч Мортек зумів звербувати ще трьох „добровольців" до своєї „команди". Найважливішою проблемою для нього було дістати людей в підземелля, а хто попав туди, не міг ніяк вийти, бо Мортек загороджував своєю дебелою поставою вихід. — Ноги грязли в розмоклу землю, долоні вкривалися пухирами і мозолями — а Мортек все підганяв. На третій вечір Помідор втратив надію на те, що Мортек випустить нас живими, а один з батьків (який, до речі, виконав львину частину робіт) повторяв бузупинно під носом: „а треба було тобі записувати дітей до Пласту..."

По викінченні однієї третьої робіт у підземеллі — люди таки охляли і Мортек здав позиції, переносячи своє заінтересування на один поверх вище. Там юнаки вспіли вже поруйнувати сцену і відламки дерева валялись по землі, звисали зі стін. Мартек взявся організувати малярів, електриків і всяких інших „спеців". А в підземеллі лишилося двох чи трьох, які копали землю і приготовляли все до „великого моменту". — Такий момент прийшов у дні зборів сеньйорів. На горі при пустих кріслах проходила програма річних звітів, виборів, а на долі під команду Мортка люди бетонували підвал.

Заохочений вислідами масівки — Мортек зорганізував ще дальших дві. Так пропроваджено до ладу велику залю на першому і кімнати на другому поверхах. В між часі працювали ще й „денні команди", що направляли водотяг, огрівання, каналізацію. Час від часу до труду „батьків і дідів народу" прикладали свої руки юначки й юнаки.

В день передачі дому до ужитку молоді, не все ще світилося, бракувало ще деяких речей, але все ж в загальному домівку вже можна було уживати.

В тому часі ніхто не підозрівав, що в голові Мортка загніздилася нова ідея: ламати стіни. Він „обробляв" кожного члена комітету зокрема, і на засіданні перевів гладко ухвалу про перебудову другого поверху на коридорну систему. І знову почалося все від початку. Мортек організував нові команди, валив стіни, переносив двері, переробляв підлоги. Найшлись нові фахівці: маґістри, які виправляли стіни, професори, які вставляли двері, директори, які клали підлоги. Через два тижні щоночі сеньйори і батьки пластової молоді відробляли „овертайми", щоб впорядкувати будинок для чергової імпрези, якою був обід-бенкет для громадянства. З тяжкою бідою вдалося згрубша все викінчити. А тепер кожний ломить собі голову над одним питанням: яку нову роботу придумує Мортек?

(Цікава замітка на закінчення: коли дружина Мортка прийшла подивитися, де то він пропадав цілими вечорами і ночами і коли побачила, яку роботу зроблено під його проводом, а скільки роботи він виконав своїми руками, вона не вдержала і скрикнула: „А дома навіть цвяха в стіну забити не вміє!..).

Один з „дідів"

СВІЙ ДО СВОГО!

Це гасло нагадує нам так живо часи поміж двома світовими війнами, коли то, обмежуване всіма заборонами польського уряду, українське громадянство Західніх Земель — взялося все ж таки організувати своє власне економічне життя. Це був один із засобів, щоб всупереч заборонам ворожої влади, мобілізувати таки народні сили. Це був черговий доказ нашої самовистачальности та здібности творити власне життя у кожній ділянці.

Кожна нова кооператива на селі, українська фабрика чи навіть варстат — це була не лише нова економічна база, але й нова твердиня українства, новий спосіб спротиву проти поневолення. І треба сказати, що при зрозумінні у широких колах громадянства, наша кооперація та промисл стали були справді „державою в державі" та не даром вважали їх вороги небезпечними для себе.

Пласт від дуже ранніх початків включився був у ці змагання нашого громадянства. Зрештою Пласт завжди мав та має свої окремі економічні проблеми.

Від початку існування Пласту всяка праця в ньому, а вже найбільше праця виховників, це була в першу чергу почесть, і тут про гроші не було мови. Та це не звільнювало Пласту від фінансових клопотів. Саме таборування — навіть у дуже примітивних умовинах — вимагає дуже коштового виряду, як індивідуального, так і для цілих таборів.

Із закріпленням організованої сітки починають зростати поважні адміністративні видатки, що їх ніяк вже не можна покрити часто практикованою особистою жертвенністю пластових ентузіястів. Вже й не говорячи про пресу та видання, що, як і вся дитяча та молодеча література мусять бути дефіцитові, просто через неспівмірність вимог молодих читачів та їх фінансових спроможностей.

Тому Пласт, йдучи за гаслом зарадности пластуна, сам старався роздобути потрібні фонди.

Видавництво „Молоде Життя" у Львові (що існує й досі на еміґрації), кооператива „Вогні" у Львові, кооператива „Пласт" (що теж була відновила діяльність у Німеччині), це все намагання по цій самій лінії: дати фінансову базу виховній праці Пласту. Бо ясно, що обмежена до мінімум, з уваги на молодий вік членів, вкладка, не може цієї проблеми ніяк розв'язати.

І ось після поверх п'ятирічного існування Пласту у ЗДА, знову створилася зареєстрована корпорація „Молоде Життя" із осідком у Ню Йорку. Має там вже і свою власну крамницю у приміщенні Народного Дому, при 140 Другій Евню.

Крамниця подумана в першу чергу для постачання пластового та таборового виряду й літератури для пластунів Ню Йорку, а дорогою поштових замовлень і для цілого ЗДА. Та, крім суто пластових товарів, можемо там вже й сьогодні знайти відділи писарського приладдя, солодощі, ґалянтерії, та плянується ще й дальше їх поширення. Кооператива вже продукує однострої для пластунок і новачок та пластунів і новаків, а з часом візьметься теж до видавання новацьких образкових гор, та інших предметів вжитку, що їх може набути український пластун — тільки у своїх.

Положена в самому центрі „українського" давнтавну, в безпосередньому сусідстві домівки Пластової Станиці в Ню Йорку — крамниця „Молоде Життя" має всі дані для здобуття великого числа покупців та щораз кращого розвитку.

Вже перші місяці її існування виказують рішучий ріст та сподіваємося, що на майбутнє буде ще краще. Важливо лише, щоб, як пластуни, так і наше громадянство зрозуміли, що „Молоде Життя" — не звичайний „бизнес" — у розумінні цього слова в цій країні, а поважне громадське діло, що має за завдання вможливити Пластові правильну працю над вихованням молоді.

Треба отже, дармащо у змінених обставинах, відновити та оживити наш, колись такий переконливий клич: „Свій до свого!"

ВСЯ ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

ЗАМІСТЬ КОМЕНТАРЯ ДО ДВОХ СТАТТЕЙ НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

(Закінчення зі стор. 3-ої)

нашим мистецтвом що найменше все гаразд. Автор старається дати на свої оптимістичні твердження і докази. Він пише, що два учасники виставки ОМУ Галина Мазепа і Петро Холодний, Син, — належали б до десяти найкращих на минулорічній інтернаціональній виставці у Питсбурґу. Звідомлення американської преси про згадану питсбурзьку виставку були також неґативні. Добір виставки, що є в руках директора питсбурзького музею, який об'їжджає европейські центри і за своїм смаком вибирає твори, був односторонній. Петро Холодний дав на останній виставці дуже збалансовані приклади декоративного реалізму, відмінні в підході від його попередніх річей. — Два його натюрморти-квіти належать до найкращих на цьогорічній виставці ОМУ. Коли говорити про Галину Мазепу, то ледве, чи її можна ставити у площину чистого мистецтва, хіба в декоративне. Вона дуже приємна і дотепна ілюстраторка. Гоя, скажуть, також ілюстратор, Де Рівера, Бен Шан, Біфе також, але вони ілюструють свої візії, торкаються на живо життя і тим творять, байдуже, що роблять це ілюстративно. Галина Мазепа ілюструє готові духові творива, ілюструє фолкльор, і то з вузької точки зору погідного дотепу. Вона робить це приємно, але занадто обертається в орбіті засобів використовуваних в кращих рисункових фільмах і в проєктах святочних побажань. І здавалося б, що доцільніше було б звернути на те увагу, як дезорієнтувати і мистця і публічну опінію.

Останні речі Мазепи свідчать, що вона це бачить. В них виразно проявляються намагання вийти з ілюстративности через більш вишукану форму і більший натиск на композиційний момент. — Вона працює тепер в тому напрямі, але це ще для неї за нове поле. Її контур в нових речах ще мертвий і мені здається, що він оживе тоді, коли з'явиться ще й жива тема; очевидно й історична тема може бути жива, не тільки сучасна.

Це гарно, що автор статті намагається наповнити українського мистця вірою в себе, але подібні твердження можуть викликати у читача думку про суперіорність українського мистця, а коли вона необоснована, то вона є тільки ілюзією, і як така не корисна ні для мистців ні для нашої публічної опінії. Коли б ми в це не вірили, пише далі автор, то пішли б шевцювати. Чи думав автор статті над тим, що було б, коли б та віра захиталась, чи дійсно український мистець мав би кинути мистецтво і почати займатися шевством? Мистець творить з внутрішньої потреби і його віра належить ся передусім мистецтву.

Від виставки автор переходить до загального положення українських мистців на еміґрації. Він змальовує його у світлих тонах на дещо приглушеному тлі американського мистецтва. Хто ближче цікавиться американським мистецтвом і американськими мистцями, з яких велика частина, що не хоче заміняти мистецтва за комерцію, жахливо бідує, той побачить, що твердження, наче б то справа американського мистецтва була передовсім справою гроша, не точне. Це справді так є, що на великих мистецьких біржах мистецтво розцінюється справою гроша й інших позамистецьких факторів. Тут в Америці більше ніж на яких інших світових біржах. Але біржі не творять мистецтва, і їх не треба утотожнювати з мистецтвом. Творять його мистці, з яких в такому великому центрі, як Ню Йорк дійсно тільки декому пощастить належати до вузького кола вибранців. Переважаюча більшість працює для мистецтва і не втішається матеріяльними благами, як і наш мистець. І той мистець, а він у великій більшості, не дивиться — як у статті говориться, — на новоприбулого мистця згори, хоч би з тої простої причини, що він на тамій соціяльній долині, що й новоприбулий. Може й більш. Новий іміґрант, що перейшов важку життєву школу, навчився пристосовуватися і часто скорше ніж автохтон вміє найти вільну щілину для своєї скромної еґзистенції, тоді, коли тутешній мистець не перейшов такої заправи і не має такого життєвого тренінґу. Не вважаю за потрібне, щоб і новоприбулий мистець мав дивитись на них згори своєї, як в статті пишеться, довговікової культури. Взаємне споглядання на себе згори можна б сміло і без шкоди замінити в взаємне вирозуміння, взаємною пошаною, а передусім доброю волею.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Молодь Рідних Шкіл в поклоні Т. Шевченкові.

До найбільш вдатних імпрез весняного сезону в Дітройті належить святочна Академія в честь Тараса Шевченка, влаштована спільно Школою Українознавства Кружка „Рідної Школи" Дітройт — Схід і Школою Українознавства Парохіяльного Кружка „Рідної Школи" парохії св. Івана Хрестителя Дітройт— Захід. Академія відбулася в неділю, дня 15-го квітня ц. р., в залі Українського Народного Дому при вул. Мартін. О год. 3.30 пополудні було на залі понад двісті батьків і матерей а також і гостей, які зайняли середину залі, а по обох боках стільки само дітвори обох шкіл під опікою своїх вчителів. Майже всі діти були одягнені в народні строї.

З-перед закритої сцени проф. М. Дольницький, управитель школи схід, в короткій промові привітав присутніх і згадав про виховне значення свята. Піднесено куртину, і на сцені побачили присутні сотку цвіту української молоді. Це хор, зложений з дітей обох шкіл. В перших рядах маленькі першачки з дуже поважними мінами. З гущі дітей виступила Тамара Дужа і з чуттям віддеклямувала вірш Богдана Лепкого: „Тарас Шевченко'," а хор відспівав „Заповіт". Добре виконання обох перших точок програми викликало святочний настрій. Реферат про Т. Шевченка відчитав Юрій Бойчук в супроводі рецитаторів Романа Климишина, Христі Стадник, Наді Мякуш, Христини Камінської, Богдана Обухівського і Миросі Савчук, які ілюстрували реферат вибраними поезіями Поета. І референт і рецитатори вив'язалися зі свойого завдання добре. Леся Маркович добре деклямувала „Думку" — Т .Шевченка. Ірина Винник, віддіграла на фортепіяні М. Лисенка — Елеґію. Ґівиступ був певний, видно опанування інструменту.

Школа захід дала дві деклямації: „Мені тринадцятий минало" і „Перебендя". Обидва твори були ілюстровані живими картинами. „Мені тринадцятий минало"" деклямував учень шостої кляси Остап Мацілинський, а живу картину виконували Богдан Шупер і Марта Василина. Образ був короткий, але гарний. Живий образ „Перебендя" був дуже гарний. Деклямували: Люба Базюк, Ігор Стоялівський і Ліда Обуцкевич. Ролю кобзаря виконав член Капелі Бандуристів п. Данило Кравченко, який заспівав такі думи: Ой Морозе..., Про брата та сестру, Ой на горі вогонь горить і Ой горе тій чайці... Оплески були нагородою для виконавців.

Найкращим пунктом свята була п'єса Володимира Лопушанського: „Садок вишневий коло хати", яку виконали учні школи — схід: дідусь — Ярема Цісарук; Григорій Шевченко, батько Тараса — Зенон Климишин: Катерина, жінка Григорія — Христя Никорак - Щербій; їхні діти: Катруся — Галя Сливінська; Микита — Ростислав Войко; Тарас — Юрій Казанівський і Ярина — Люба Захарків. П'єсу старанно підготовив п. Микола Кавка, артист українських театрів. П'єса має кілька сильних місць, в які молоді аматори вложили багато чуття і виконали їх добре. Декорації позичив на свято Відділ СУМА, Дітройт — схід. На кінець хор обох шкіл відспівав три пісні до слів Шевченка: „Учітеся, брати мої", „Думи мої" і „Садок вишневий" а прикінці „Боже, вислухай благання".

Іван Білоус.

Бостон, Масс.

Відвідини Уласа Самчука.

27 березня ц. р. завітав до Бостону з Канади відомий письменник Улас Самчук, який об'їздить тепер Америку із своїми відчитами, щоб познайомитись з українською громадою по всьому просторі З'єдинених Держав та при цій нагоді зібрати капітал на видання своїх нових творів. Він був гостем пароха православної церкви о. Івана Данилевича, який теж показав гостеві всі цікавіші пам'ятки минулому в нашому місті й околиці. Наступного вечора в залі при православній церкві відбулася доповідь Уласа Самчука. Хоч це був якраз той час, коли настала несподівано сніговія, зібралось досить поважне число слухачів. П. Мороз представив зібраним нашого письменника, що його прияявні зустріли рясними оплесками. У своїй доповіді Улас Самчук представив ролю української культури для рідної держави, при чому перейшов історію України від найдавніших часів, згадавши ще „велику руїну", яка настала після нападу татар в 13 сторіччі. Ширше він спинився на часах Козаччини, а найширше на останньому періоді відродження української державности після вибуху російської революції в 1917 році. Доповідач оповів, як надбаннями української культури користувались наші сусіди, поляки і москалі, як своїм вогненним словом потряс українське сумління Тарас Шевченко і як ми програли в наших визвольних змаганнях через те, що широкі народні маси не були національно - політично освідомлені, бо московський царський режим притупив в нашому народі свідомість потреби рідної держави, бо ж тільки у власній державі можлива політична і культурна воля. Після доповіді слухачі задавали доповідачеві різні запити, на які той давав ясні відповіді. О. Іван Данилишин, подякував нашому визначному письменникові за те, що завітав до нас і підбадьорив нас своїм гарним словом, і оголосив збірку на видання чергової книжки Уласа Самчука. Збірка дала $90. На закінчення того милого вечора Сестрицтво Пресв. Покрови приготовило мале прийняття Улас Самчук закінчив вечір власною подякою під адресою бостонських українців за їх щирість, яку вони проявили в гостюванні його, при чому згадав, що приїхав до Бостону, знаючи тут тільки одного автора цього допису, як головного радного УНСоюзу.

М. Давискиба.

Йонґставн, Огайо

Шевченківське Свято.

Цьогорічне Шевченківське Свято, яке влаштував Відділ УККА, відбулося у нас в неділю, дня 25-го березня ц. р. Парох Української Православної Церкви в Йонґставні, о. В. Олійник, відправив Панахиду за спокій душі нашого Пророка, а відтак відбулася Святкова Академія, на яку прибув до нас мішаний хор Української Православної Церкви з Линдору, Па., враз зі своїм парохом о. І. Шнурером та диріґентом п. П. Весоловським.

В неприсутності голови нашого Відділу п. Ю. Присташа, який перебуває під цю пору на відпустці в Каліфорнії, Академію відкрив секретар Відділу п. С. Бух, а вище згаданий хор відспівав американський гимн та „Заповіт". О. В. Олійник підкреслив в своїм слові живучість ідей нашого Пророка та сказав, що дух Шевченка живе між нами дотепер і буде жити так довго, як довго буде існувати український нарід. Слідувала концертова програма, яку дуже добре виповнив хор з Линдору гарно відспіваними піснями. Виступи хору черґувалися з деклямаціями, які виголосили: п-і П. Павлюк (з Линдору, Па.) „Тополя", п-а О. Весоловська „В Роковини Шевченка", п-і Л. Гаргай „Наймичка" і п-а А. Весоловська „Розрита могила".

Гість з Питсбурґу, Па., мґр. Антін Луцький мав добре опрацьований реферат, який не лише прикував увагу всіх численних присутніх, але також викликав довготривалі оплески.

Після подяки, яку склав секретар С. Бух всім, хто причинилися до успіху Свята, присутні відспівали український національний гимн, яким Свято закінчено.

Весь дохід зі Свята в сумі $116.36 відіслано до Централі УККА на Народний Фонд.

Д-р Роман Стахура.

Хроніка українського життя

В Канаді

Є. РУСНАК ВИСТУПАТИМЕ В КАНАДІ

Старшинa Літ.-Мист. Клюбу з Торонті загостить сюди з Европи наш відомий співак Орест Руснак, соліст мюнхенської опери. Його концерт передбачається на місяць жовтень. Не виключене, що наш мистець погодиться на виступи і в інших більших містах Канади.

ЮВІЛЕЙ МИСТЕЦЬКОЇ ПРАЦІ М. ГОЛИНСЬКОГО

Цього року минає 30-ліття мистецької праці нашого співака, Михайла Голинського. Ім'я цього видатного нашого мистця зокрема відоме широко в Канаді, — незабутній м. ін. момент, коли посадник Торонта вручив йому золотий ключ міста як вияв признання і захоплення його концертами, які були справжнім тріюмфом і самого нашого мистця і української пісні. Ювілейне свято із співучастю всіх товариств передбачається на осінні місяці.

У Франції

З'ЇЗД УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЄДНОСТИ У ФРАНЦІЇ

У днях 31. 3. і 1. 4. відбувся в Парижі сьомий з'їзд Української Національної Єдности у Франції при численній участі делегатів і гостей.

З'їзд проходив під знаком двох основних проблем: вшанування 100-ліття з дня народження Івана Франка і проблеми молоді, народженої у Франції. Пам'ять Івана Франка вшанував З'їзд доповіддю літературознавця і голови Асоціяції НДСТПНП — проф. д-ра Юрія Бойка.

В Німеччині

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР ВІРИ СЕЛЯНСЬКОЇ

В Мюнхені відбувся 13-го березня ц. р. літературний вечір молодої української письменниці Віри Селянської, що пише під псевдонімом Віра Вовк.

Уродженка Борислава, вона провела свої дитячі роки на Гуцульщині, в часі війни опинилась в Німеччині, де ходила до гімназії в Дрездені, до університету в Тюбінґені, потім переїхала до Бразилії, де скінчила католицький університет в Ріо де Жанейро, а тепер приїхала до Німеччини для виготовлення замовленої праці з історії німецької літератури. Почала писати авторка від 10 року життя. Її друковані збірки „Юність" (1948) і „Леґенди" та „Зоря провідна" (1955) тематично пов'язані з Гуцульщиною і це свідчить про те, що спогади про дитячі роки вона глибоко зберігла в пам'яті.

На літературному вечорі письменниця прочитала окремі розділи свого недрукованого ще роману „Духи й дервіші", в якому дає імпресіоністичні акварельні образки зі свого дитинства, описує бабусин дім- город і сінокоси, метелики й зозульки, дитячі мрії й забави. Пройняті безжурністю й наївним дитячим сприйманням світу, вони приємно вражають виявленою гарячою любов'ю авторки до рідного краю, але дещо слабші, коли вона намагається заглибитися в психологічні переживання.

На закінчення письменниця прочитала три свої елегії в прозі: „Іконостас", „Орхідеї" й „Але Жавіньйо".

ВИДАННЯ ПУБЛІЦИСТИКИ І ДОКУМЕНТІВ ПІДПІЛЬНОЇ БОРОТЬБИ

Як подає „Український Самостійник", при його Видавництві існує спеціяльна комісія, яка підготовляє видання публіцистики й документи підпільної боротьби. За дотеперішнім станом редакційних праць, передбачено видання 5-6 томів, у розмірі 250 сторін у кожному томі, приблизно за таким пляном: 1-ший том — публіцистика П. Полтави, ІІ-гий том — публіцистика О. Горнового, ІІІ-тій і IV-тий томи — публіцистика інших підпільних авторів, V-тий том — документи визвольної боротьби, а наступні один або два томи мали б бути призначені для кращих зразків літературної творчости в підпіллі.

В Англії

УСПІХИ Є. ЗАРИЦЬКОЇ В ЛОНДОНІ

17 лютого в Роял Фестівал Гол виступала наша славна співачка, п. Є. Зарицька. Майже вся лондонська преса з признанням відмітила цей виступ. Відомий критик, Персі Катера, з „Дейлі Мейл" написав таке:

„З повним респектом до її партнера, тенора Ричарда Люїса, я відчуваю, що демонстрація при закритті завіси належала передусім п. Є. Зарицькій. Вона для нас не чужа. Ця, з походження українська співачка, одружена з британським старшиною, співала вже не раз в Ковент Гарден Опера, Роял Алберт Гол та інших лондонських сценах. Хотілося б чути її частіше. Її голос це дійсна насолода, сопрано сріблинно-дзвінке тонами зверху скалі, а в низьких нотах — оксамитно м'яке. Та для виконання Малерових пісень „Про землю" потрібно не тільки голосу, але й глибини духа, з яким тільки артист може віддати авторову філософію".

Спорт

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

УСК „СІЧ" — С. К. МАРІТІМО 0:3 (0:1).

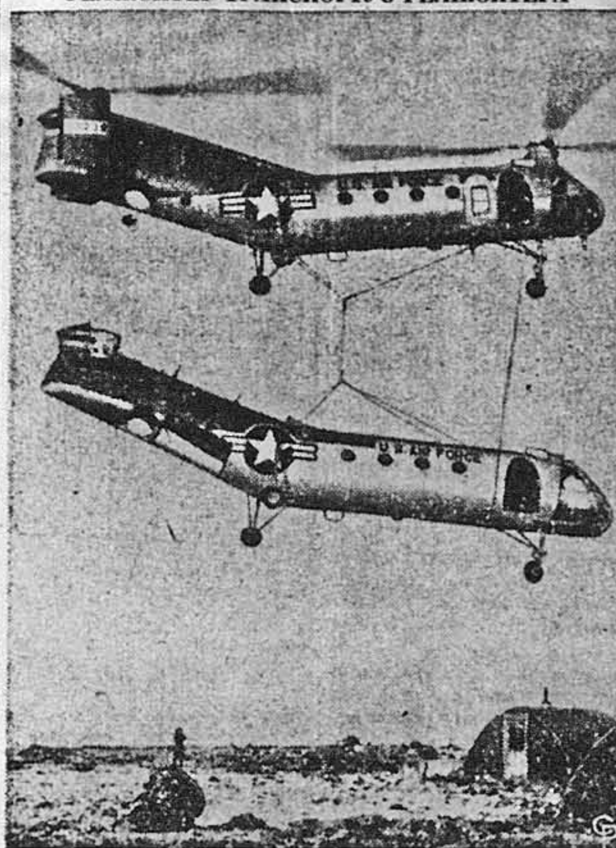
Елизабет, 29 квітня. — Фінальні змагання за Чашу Стейту Ню Джерзі не оправдали сподівань симпатиків „Січі", які, як і водиться серед симпатиків, вийшли пригноблені програною своїх, бо їх мотто це „контра спем сперо". Марітімо виборола заслужену перемогу, переважаючи січовиків завдяки своїй швидкості та витривалості. „Січ", натомість, заграла ці змагання нижче свого пересічного рівня, причиною чого могли бути традиційний вже респект перед цею сильною еспанською командою і несподівана гаряч, більш незносима для наших, як противників. Наша одинадцятка, з малими вийнятками, робила оспале враження і ця повільність викликувала вигуки обурених симпатиків під адресою наших змагунів, що однак могло часто вплинути від'ємно на мораль змагуна. На вирізнення серед січовиків заслуговують: Білканич, який прекрасно виловлював сильні стріли по воротах, дуже амбітний технік, при цьому твердий заложник Панкевич, зрівноважений, але повільний Ляцко, працьовитий стратеґ нападу Конопасевич і Маркусь, добрий стрілець, але слабий тактик. Решта грішила браком кондиції, неточними подачами (тут виймок Олинець) і нерішучістю у використовуванні стрілових нагод нападу).

Перші ворота добули еспанці з відстороні (офсайду), що її не побачив суддя. Назагал добрий суддя не відсвистав теж одної руки еспанців на їх карному полі, при стані 2:0, але і зробив декілька промахів (вільні і відстороні) у користь „Січі".

Наступні змагання за першенство Ліґи Стейту, „Січ" грає у Великодну неділю (невідкличне рішення Ліґи проти С. К. Італіян Ют на грищі Воріненко Парку.

В. С.

ГЕЛІКОПТЕР ТРАНСПОРТУЄ ГЕЛІКОПТЕРА

Американський гелікоптер Вертол Г-21 транспортує другого гелікоптера, що зазнав пошкоджень під час приземлення біля одної з радарових баз на Алясці.

Демократи все ще вірять, що Айзенгавер не кандидуватиме

Вашингтон. — Дуже можливо, що заява през. Д. Д. Айзенгавера про його готовість знову кандидувати на президента від Республіканської партії — це тільки „маскувальна операція", а насправді Айзенгавер таки не кандидуватиме — заявив голова Демократичної партії Пол М. Батлер у телевізійній програмі „Зустріч з пресою" останньої неділі. Коли ж — казав він — кандидуватимуть Айзенгавер і Ніксон, то Демократична партія зосередить на них свій „концентричний вогонь". Батлер легковажно говорив про розкол між демократами на тлі сеґреґаційної проблеми в південних стейтах та запевняв, що ніколи не було внутрі Демократичної партії більшої єдности, як тепер. Тому він висловлювався дуже оптимістично про виборчі вигляди партії.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

• РОЗШУКИ •

Пошукую брата МИХАЙЛА ТИМКОВА з с. Рогачина, пов. Бережани і сестру Марію СТЕФАНІВ і їх дітей. Прошу голоситись на адресу:
ANNA CURLEY
62 Church St., Spring Valley, N. Y.

Посмертна Згадка

ІВАН ЛАГОЛА, член Б-ва св. Арх. Михаїла Відд. 243 УНСоюзу в Вест Пулман, Ілл., помер 5-го квітня 1956 р. в 72 р. життя. До УНСоюзу вступив 1915 р. Походив з села Переналочно, пов. Золочів, Зах. Україна. Полишив у великім смутку дружину Тетяну двох синів Йосипа і Михаїла, три дочки Теклю, Гелен і Лизабет і 9 внуків. Похорон відбувся 9-го квітня при участи Родини, Членів і Знайомих з погреб. заведення до грек. кат. церкви св. Михаїла а відтак на цвинтар Holy Sepulchre. — В. Й. П.!

Л. Білик, секр.

Читайте щоденник „Свободу"

ТАРЗАН, ч. 3662. Сприймають це холодно.

Поволі барабани дійшли до ритмічного крещенда. Войовники оточили стовпи і вп'яли ли очі в Мангу.

Ватажок танцював щораз ближче. Його огидне обличчя було спотворене жовтими, гострими зубами.

Сторб дивувався Тарзановій холоднокровності. Здавалося, мавпалюдина передчувала втечу.